

ЗВІТ
експертної групи

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	63373 Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	016 Спеціальна освіта

Цей звіт складений за наслідками експертного оцінювання згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	63373
Назва ОП	Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Бабич Наталія Миколаївна, Зорочкіна Тетяна Сергіївна, Кордонець Вікторія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	01.10.2025 р. – 03.10.2025 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://surl.li/fkqsdn>

Програма візиту експертної групи <https://surl.li/jcqqqu>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

Аналіз ОПП Спец. освіта. Інклюз. освіта за спец. 016 СО (16.01 Логопедія) другого (маг.) рівня ВО (далі - ОПП СО.ІО) свідчить про її відповідність законодавству України, Стандарту ВО та запитам стейкхолдерів. Прогр. враховує регіон. потреби, місію ЗВО, інтегрує заг. та спец. компет., спирається на практ.-орієнт. підхід. Її розробл. та період. перегляд відбуваються із залуч. ЗО, роботодавців та наук. спільноти, що забезпечує актуальність змісту. Позит. аспектами є реалізація принципів ІОТ через ВК, інтеграція наук.-дослідн. складника, впровадж. дуальної ф. н. та орієнтація на Цілі сталого розвитку. Водночас виявлено низку недоліків, що потребують системн. усунення. Зокрема потребує уточнення с-ма оцін., де практика анулює балів поточн. контр. прямо суперечить принципам накопичув. с-ми ЄКТС. Спостерігається одноманітність форм підсумк. контр., а зміст екз. завдань не повною мірою орієнтован. на перевірку компетентностей, маючи суто теорет. спрямування. Також у силабусі КР відсутні деталізовані крит. оцін.. У структурі програми зафіксовано відсутність ОК щодо роботи з особами різн. вік. груп з ПМ, що обмежує повноту підготовки. Крім того, навч.-метод. матер. окремих дисц. містять застарілі джерела та неакт. термінологію. Правила прийому, умови навчання та процедури контролю є чіткими й прозорими, не містять дискримінац. положень та оприлюд. на сайті ЗВО. Підсумкова атестація відповідає Стандарту ВО за спец. А6 СО. Прогр. забезпечує можливості для міжнар. академ. моб., тоді як внутрішня моб. ЗО перебуває на етапі розвитку. ЗВО активно популяризує академ. доброчесність через комплексну с-му заходів, що включає як нормативне регулювання, так і активну просвітницьку діяльність. Виклад. склад має достатній рівень кваліф., значний практ. досвід, систематично проходить підвищ. кваліф., зокрема міжнар. стажув. Попри систематичне залучення роботодавців і практиків до осв. процесу (у тому числі в межах дуальної ф.н.), їх участь у формує. тематики КР та завдань для практ. підгот. наразі не є достатньо формалізованою. Крім того, за рез-ми опитув. лише незначна кіл-ть представників стейкхолдерів надала зворотний зв'язок щодо якості ОПП, що може обмежувати повноту врахув. їхньої позиції, хоча під час зустрічей вони підтвердили акт. неформ. комунікацію та готовність до співпраці. Інфраструктура ЗВО відповідає суч. вимогам: навч. корпуси оснащені необх. обладнанням із відповідним ліц. прогр. забезпеч., є доступ до наукометр. баз, створено безпечне середовище, надається кваліф. соц. та психол. підтримка, функціонує Інклюз. хаб для ЗО із ООП. Студ. самоврядує. бере участь у вдосконалі. ОПП через опитув. та обговорення. ЗВО забезпечує повний відкритий доступ до всіх нормат. документів, навч. планів та силабусів, що підвищує прозорість осв. процесу та інформованість усіх зацікавлених сторін. Проведена АЕ ОПП СО.ІО з аналітикою позитивних практик та несуттєвих недоліків, дають підстави стверджувати про релевантність до рівня В за всіма критеріями

Недоліки

1. Відсутність чіткої кореляції між Стандартом ВО та проф. стандартами в межах описової частини ОПП. 2. У змісті ОК не висвітлено питань щодо вивчення системних порушень мовлення, цифрових технологій, особливостей проведення корекційно-розвивальної роботи з особами різних вікових категорій. 3. Аналіз навчально-методичних матеріалів та змісту ЕК виявляє використання застарілої літератури та неактуальної термінології, а також потребу в оновленні фахової літератури безпосередньо за спеціалізацією «Логопедія». 4. Практична підготовка не повною мірою відповідає специфіці магістерського рівня. Зафіксовано дублювання змісту виробничої практики на посаді вчителя-логопеда в ЗДО з ідентичною програмою на першому (бакалаврському) рівні. Крім того, відсутня чітка кореляція між завданнями практичної підготовки (ОК 13.1–13.5) та вимогами проф. стандарту, що ускладнює відстеження зв'язку між набутими компетентностями та труд. функціями. 5. Система оцінювання потребує узгодження з підходами та принципами ЄКТС, а саме практика анулювання балів поточ. контролю у випадку перескладання, що прямо суперечить накопичувальній системі та нівелює значущість систематичної роботи здобувача. Крім того, у більшості силабусів, включно із силабусом КР, відсутні деталізовані крит. оцін. для кожного виду роботи із чітким розподілом балів, що робить процес оцін. менш прозорим та об'єктивним. 6. Спостерігається одноманітність форм підсумкового контролю без використання завдань компетентнісного характеру в білетах до екзаменів. 7. У внутрішній системі забезпечення якості наразі не прослідковуються участь роботодавців при формуванні актуальної тематики кваліфікаційних робіт. 8. Потребує удосконалення і система зворотного зв'язку від здобувачів: анкета для опитування не містить прямих питань щодо ефективності методів навчання та зрозумілості інформації у силабусах, що ускладнює отримання цільової інформації для вдосконалення ОПП. 9. Викладач, що забезпечує ОК1, не має наукових публікацій, дотичних до предметної галузі спеціальної освіти, силабус до цієї ОК також не відображає специфіку ОПП. 10. У розділі «Придатність до працевлаштування» некоректно зазначено посаду «методист», яка не відповідає предметній області ОПП та для якої не передбачено відповідної практики. 11. Обмежені можливості внутрішньої та міжнародної академічної мобільності здобувачів, що знижує варіативність освітніх траєкторій.

Рекомендації

1. Залучити НПП та роботодавців до перегляду проєкту ОПП 2026 р., орієнтуючись на вимоги проф. станд., із подальшим чітким відображенням кореляції між труд. функц. та структ. елемент. ОПП. 2. У нов. ред. ОПП (2026 р.) поглибити зміст ОК шляхом розширення темат. блоків або запровадж. окремих дисц., спрямов. на кор.-розв. роб. з особами різн. вік. категорій з ПМ, розгляду систем. ПМ та циф. технологій, що забезпечить повну реалізацію заявленої мети прогр. та посилить відповідність проф. станд. і запитам ринку праці. 3. Гаранту ОПП спільно з НПП провести аудит навч.-метод. забезпеч. всіх ОК, забезпечивши оновлення списків літ. (не менше 70% джерел за останні 5 р.), повне вилучення застарілої термінології та оновлення бібліотеч. фонду фаховою літ., що відповідає специфіці спец. «Логопедія» до 31.08.2026 р. 4. До 30.06.2026 р. переглянути структуру та зміст програм практик, усунувши дублювання з першим рівнем ВО та забезпечивши чітку кореляцію завдань із труд. функціями профстанд.

Зробити акцент на включенні дослід., аналіт., міждисцип. і управлінських завдань, релевантних кваліф.магістра. До цього процесу залучити і роботодавців. 5. Групі забезпеч. ОПП ініціювати перед відповідними органами ЗВО внесення змін до «Полож. про поточне та підсумкове оцін. знань ЗО» з метою перегляду практики анулювання балів поточ. контр. до літньої сесії 2026 н.р. Одночасно розробити та імплементувати у 100% силабусів ОК, включно з ВКР, деталізовані крит. оцін. для кожного виду навч. роботи з чітким розподілом балів до 31.08.2026 р. 6. Гаранту ОПП спільно з НПП провести аналіз форм підсум. контролю та оновити екз. біл., включивши до них не менше 30% завдань компетентнісного характеру (вирішення кейсів, аналіз практ. ситуацій) до початку 31.08.2026 р. 7. Гаранту ОПП розробити та впровадити механізм залучення роботодавців до процесу формув. тематики ВКР та програм практики до 1 вересня 2026 р. Регулярно проводити роз'яснювальну роботу зі стейкхолдерами щодо важливості їхньої участі в опитув. для підвищ. репрезентативності зворот. зв'язку. 8. Гаранту ОПП, спільно з відповід. за опитування на фак-ті, переглянути та доповнити анкету для опитув. ЗО, включивши до неї окремі прями пит. щодо ефект. методів навчання та зрозумілості змісту силабусів, до наступного план. моніторингу. 9. Гаранту ОПП спільно з НПП, відповід. за ОК1, забезпечити інтеграцію змісту дисц. з урах. спец. 016 та підготувати щонайменше одну публікацію щодо проблем спец./інклюз. освіти до 1 вересня 2026 р. 10. У проєкті ОПП 2026 р. уточнити перелік посад у розділі «Придатність до працевлаштування», виключивши посаду «методист» або забезпечивши її відповідність через введення релевантних практик і компетентностей. 11. Відділу міжнар. зв'язків протягом року активізувати укладання угод із вітч. та міжнар. ЗВО, розширити практ. застосув. акад. моб. через інтеграцію такої діяльності у маршрути здобуття проф. досвіду учасників осв. процесу з метою забезпечення більшої гнучкості та індивідуалізації навч. планів

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОПП Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (16.01 Логопедія) другого (магістерського) рівня вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (далі - ОПП СО.ІО) (<https://surl.li/vrwdnc>, <https://surl.li/vgcosh>, <https://surl.li/oboefi>) розроблено у 2024 році групою НПП кафедри спеціальної та інклюзивної освіти (далі – каф. СІО) на факультеті педагогічної освіти та соціальної роботи із урахуванням Закону України «Про вищу освіту» у відповідності до Стандарту ВО за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня ВО (наказ МОН № 28 від 05.01.2021 року) (<https://surl.li/jcnlvd>), що в повній мірі корелюється з загальними (ЗК 1-10) та фаховими компетентностями (СК 1-10) і ПРН 1-14. Реалізація ОПП СО.ІО ґрунтується на компетентнісному підході, який передбачає індивідуалізацію освітньої траєкторії здобувачів, посилення практичної підготовки, упровадження інноваційних методик і технологій, розвиток дослідницьких умінь, формування академічного середовища, з перспективами до відкритої до міжнародної співпраці – під контролем внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗВО. Під час аналізу силабусів ОК і ВОК (<https://surl.li/zafmfz>), табл. 2 «Матриці забезпечення ПРН відповідним компонентам ОПП» членами ЕГ було констатовано (<https://surl.li/vgcosh>) системну інтеграцію визначених Стандартом результатів навчання до освітніх компонент, що забезпечує цілісність та прозорість освітнього процесу. Реалізація практико-орієнтованого підходу ОПП СО.ІО відбувається через ОК2, 4–12, 13.1–13.3, 14, формування дослідницьких компетентностей із реалізацією науково-аналітичних умінь забезпечуються завдяки ОК 1, 3, 13.4, 13.5, 14і: ОК1, ОК3, ОК13.4, ОК13.5, ОК14, що сприяє цілеспрямованому розвитку ключових професійних і наукових умінь майбутніх магістрів зі спеціальної освіти.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Аналіз ВСО (<https://surl.li/fkqsdn>) та під час інтерв'ювання з гарантом проф. Сидорук І.І. було зазначено, що в ОПП СО.ІО враховано вимоги проєкту професійних стандартів (далі - ПС): «Вчитель-логопед», «Логопед» (ПС1) (від 18.09.2024 №104-ОД, <https://surl.li/nxwnir>); «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (ПС2) (від 20.06.2020 №1183, <https://surl.li/xcvveu>); «Вихователь-методист (заклади, установи соціального захисту дітей)»

(ПСЗ) (09.02.2021 №249, <https://surl.li/liddot>) через мету програми: «підготовка конкурентоспроможних, висококваліфікованих, компетентних, фахівців у сфері спеціальної (логопедія) та інклюзивної освіти...» та зміст ОПП та ОК. Наприклад, за роз'ясненнями гаранта, проф. компетентності вчителя-логопеда (<https://surl.lu/pcvmrz>), які притаманні виключно магістрам: М.6. Здатність до проф. наставництва реалізується через кураторство першокурсників під час проведення занять з дітьми з ПМ в якості волонтерів в Інклюзивному хабі ВНУ (<https://surl.li/vbdtwd>). М.7. Здатність до роботи зі спільнотою на місцевому, регіональному, нац., міжнар. рівнях ... - через практичну підготовку (практика, <https://surl.lu/nfyolr>, <https://surl.lu/zafmfz>); М.8. Здатність розробляти і реалізовувати проекти професійного спрямування – в ІНДЗ ОК (<https://surl.lu/zafmfz>). Разом із тим, хоча на ОПП СО.ІО і не надається професійна кваліфікація, все ж таки в змісті освітньої програми чітко не визначено відповідність трудових функцій і компетентностей за ОК. Отже, рекомендовано відобразити кореляцію стандарту ВО та професійного стандарту в межах опису ОПП.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

ОПП СО.ІО було розроблено у відповідності до оприлюднених нормативних документів ЗВО: «Порядок формування ОП та навч. планів підготовки фахівців...» (<https://surl.lu/uimadv>), «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://surl.li/kneqvt>), Стандарту ВО за спец. 016 «Спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня ВО (<https://surl.li/jcnlvd>). Мета освітньої програми за спеціалізацією А6.01 Логопедія корелюється зі Статутом ВНУ (<https://surl.cc/bmjmwz>), Стратегією розвитку ВНУ ім. Л. Українки на 2020-2025 роки (<https://surl.lu/dghaxs>) зокрема місією та візією університету, його принципами, цінностями та основними стратегічними цілями. Зміст і цілі програми співвідносяться з місією університету, яка передбачає формування високоосвіченої, національно свідомої, творчої й соціально відповідальної особистості, здатної діяти на засадах демократичних і гуманістичних цінностей. Водночас ОПП відображає візію університету, пов'язану з його регіональною та національною ідентичністю, орієнтацією на європейський академічний простір, а також із прагненням до якісної освіти й активної співпраці з роботодавцями задля формування в здобувачів конкурентоспроможних навичок. Аналіз ціннісних орієнтирів університету (особистість, гуманізм, креативність, лідерство, якість, національна свідомість, демократія) показує, що вони інтегровані в ідеологію та мету програми: «підготовка конкурентоспроможних, висококваліфікованих, компетентних, національно свідомих фахівців у сфері спеціальної (логопедія) та інклюзивної освіти, зорієнтованих на подальшу фахову освіту і самоосвіту, здатних розв'язувати складні задачі інноваційного та дослідницького характеру у професійній діяльності...» (<https://surl.li/eqfwew>). Стратегічні завдання університету, зокрема підвищення якості освіти, розвиток інноваційних програм, формування здорового суспільства, відображені в освітньо-професійній програмі через її структуру та функціональне спрямування: дотримання академічної свободи та доброчесності (<https://surl.li/uuftbk>), підготовка здобувачів за дуальною формою навчання (<https://surl.li/dljbod>), науково-дослідницька складова (лабораторії фак-ту, <https://surl.lt/guacnw>, <https://surl.li/pgxbtp>, <https://surl.li/lguexr>), IOT (<https://surl.lt/qcafw>, <https://surl.li/lguexr>, <https://surl.li/tdpmqk>), безбар'єрне навчання (огляд матеріальної бази), регіональний контекст (<https://surl.lu/hvtski>) з вектором на міжнародну співпрацю (<https://surl.li/syvrcz>, <https://surl.li/ihjpvq>, <https://surl.li/vczmsy>), дотримання гендерної рівності, створення та робота в інклюзивному середовищі (функціонування інклюзивного хабу, <https://surl.li/zhtcpg>), набуття цифрових компетентностей (огляд матеріальної бази, БОК "Асистивні та цифрові технології в спец. та ІО", <https://surl.lu/zafmfz>), волонтерська діяльність (інклюзивний хаб), антикорупційна діяльність (<https://surl.li/cqnddz>) тощо.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

За результатами аналізу ОПП СО.ІО, яку було розроблено у 2024 році (<https://surl.li/qziysw>), оновленої зі змінами у 2025 р. (<https://surl.li/oyinre>) та 2025 р. (<https://surl.li/oyinre>), ВСО (<https://surl.li/fkqsdn>), фокус груп із учасниками осв. процесу членами ЕГ було констатовано, що мета та ПРН ОПП в повній мірі корелюється з вимогами та пропозиціями заінтересованих сторін. Це підтверджується багаторівневими механізмами зворотного зв'язку: наданням рецензій на програму (<https://surl.li/nffrko>), систематичним анкетув. усіх учасників осв. процесу: ЗО (<https://surl.lu/xekycq>), роботодавців (<https://surl.li/yppitc>), НПП (<https://surl.lt/bjjuhv>), обговоренням оновлень ОПП на засіданнях кафедри (<https://surl.lu/mwkuuk>, <https://surl.lu/efdgky>), семінарів, круглих столів, консультативних зустрічей з обговорення цілей і результатів навчання (<https://surl.li/cnfpno>, <https://surl.lt/fqwlfz>, <https://surl.li/awueid>, <https://surl.lt/bxeqwm>, <https://surl.li/nytahz>), а також залученням представників стейкхолдерів до складу робочої групи з розроблення ОПП (<https://surl.li/eqfwew>, <https://surl.li/oyinre>, <https://surl.li/oyinre>). Узгодженість програми забезпечується через широкий спектр співпраці різних груп і подальшому висвітленні ухвалені рішення роб. групою ОПП в оприлюдненій «Зведеній табл. пропозицій та рекомендацій за результатами реалізації та перегляду ОПП СО.ІО 2024 та співпраці зі стейкхолдерами» (<https://surl.li/vanyqx>): 1) роботодавці, які представляють регіон. контекст і розглядають ун-т як провідний центр підготовки фахівців за спец. А6 «Спеціальна освіта». Їхні пропозиції ґрунтуються на аналізі регіональних потреб, угодах про співпрацю (вкладка: практика-бази практик, <https://surl.li/mihkmk>), запитах роботодавців і наукової спільноти (дані фокус-груп). 2) Здобувачів освіти, як безпосередніх одержувачів освітньої послуги та зацікавленої сторони в майбутньому працевлаштуванні та підвищенні власної конкурентоспроможності (дані з відкритої зустрічі: пані Анно, пані Тетяно, як випускники ОПП Кор. психопедагогіка, підтвердили актуальність та необхідність реалізації даної ОПП). 3) Наукової спільноти, як партнерів університету у сфері науково-дослідної та науково-практичної діяльності (<https://surl.li/kbzfem>, <https://surl.li/evzjuf>, <https://surl.lu/rjgboj>, гостьові лекції - <https://surl.li/rymngu>), міжнародної співпраці

(<https://surl.li/ibidzb>), академічної мобільності (<https://surl.li/qqatyk>, <https://surl.li/ujbyro>, <https://surl.li/gbuhzh>) та спільних наукових проєктів (<https://surl.li/qfmwor>, <https://surl.li/vanyqx>). 4) Батьків осіб з ООП – дані відкритої зустрічі, на якій мами дітей з ООП повідомили про відвідування практичного інтенсиву за участі магістрів ОПП СО.ІО у березні 2025 року на базі Інклюзивного хабу. Отже, членами ЕГ підтверджують, що ОПП СО.ІО відображає баланс інтересів роботодавців, здобувачів, академічної й наукової спільноти, а її мета та ПРН повністю відповідають суч. викликам та потребам регіону та нац. освітнього простору

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Мета, РН і цілі ОПП СО.ІО корелюють із цілями Ради Європи (визнання ІН як пріоритету), Законів Укр. «Про освіту» (<https://surl.li/pdonlu>), «Про ВО» (<https://surl.li/vfwfry>), «Про пріор. напрями р-ку науки і техніки» (ст. 3, п. 2, <https://surl.li/cc/tvwssu>), стратег. докум. у сфері ІН (<https://surl.li/vawoeb>, <https://surl.li/xjxxej>), вимоги Станд. ВО за спец. 016 СО (<https://surl.li/jcnlvd>) та профстанд. «Вчитель-логопед» і «Логопед» (від 18.09.2024 №104-ОД) (<https://surl.li/nxwnir>). Прогр. орієнтована на міждисц. і розвиток soft skills (силабуси, <https://surl.li/zafmfz>), БПР (н-д, за даними дир. ННІ неперервної освіти ВНУ Качковської Л.Р., провед. наук.-практ. семін. «Суч. технол. навч. осіб з ООП, 15 год. для логоп.-практ.: 2024-228 ос.; 2025-374 ос., <https://surl.li/kbfzem>). У змісті ОПП відображено суч. наук. підходи (<https://surl.li/zafmfz>, тематика ВКР надано до с-ми НА, робота у наук.-дослідних лабор. СІО, <https://surl.li/cxinbd>) та потребу у фахівцях (за рез-ми фокус груп), здатних здійснювати якісні трансформації в с-мі СО та ІО. НПП ОПП активно залучені до наук. і профес. спільнот (<https://surl.li/rfjmio>), проходять стажув., беруть участь у міжнар. проєктах і конф., що забезпечує актуальність і наук. обґрунтованість змісту ОП (<https://surl.li/mdysio>, табл.2, с-ма НА). Галуз. і регіон. контекст узгоджено з Регіон. стратег. планом р-ку освіти (<https://surl.li/fojmpc>) та Прогр. р-ку освіти Волин. обл. (<https://surl.li/zwglom>), що забезпечує відповідність цілей ОП потребам регіону: кадр. впровадження ІО, якість осв. послуг, інфраструктура для осіб з ООП. Тенденції ринку праці Волині: зростання кіл-ті дітей з ООП (з урахув. воєн. стану), розшир. мережі ІЗ та ІРЦ, потреба у фахівцях для села, розвиток логоп. пунктів (РН5–8, РН11–14). При розробці ОПП було проаналіз. низку аналог. ОПП Укр. та впроваджено в прогр.: ОК ПП 2.1. Технол. ІН було скореговано, введено ЗП 2. Менеджмент спец. та ІО, ОК Технол. розроблення та проєктів. ІОТ для діт. і молоді з ООП (КУ ім. Б.Грінченка (ОПП 016.00.03 Стратегії і практики ІН...)); ОК ПП 2.2. Технол. розроб. ІОТ для осіб з ООП (Прикарпатськ. НУ ім. В.Стефаника (ОПП Інклюзія в освіті (спец. «Логоп.»); ЗП 2, ОК Менеджмент спец. та ІО (ХНПУ ім. Г.Сковороди (ОПП Логопедія); взаємозв'язок між ОК у структ.-лог. схемі - досвід НПУ ім. М.Драгоманова (ОПП Логопедія) та ін.. Заруб. досвід вивчено під час міжнар. стажувань І. Брушневської, І. Сидорук, Т. Мартинюк; З. Мацюк (Румунія, Польща, Словаччина, Сербія, ВСО <https://surl.li/fkqsdn>). Проаналіз. маг. прогр. логоп. та ІО (Logopedia, Pedagogika specjalna – edukacja włączająca, Language and Speech Pathologies, Special and Inclusive Education тощо) у провідних ун-тах ЄС і Великої Британії (<https://surl.li/zvvevo>, <https://surl.li/bmtiue>, <https://surl.li/xstjgn>, <https://surl.li/fhrhbn>, <https://surl.li/mufusn>, <https://surl.li/dvnaty>). Такий аналіз сприяв інтеграції міждисциплін. і студентоцентр. підходів, розвитку дуальної освіти, впровадженню інновац. ОК

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Аналіз підкритеріїв 1.1–1.5 засвідчив, що ОПП СО.ІО (016 Спеціальна освіта, спец. 16.01 Логопедія) другого (магістерського) рівня у ВНУ імені Лесі Українки розроблена з урахуванням Закону України «Про вищу освіту» та повністю відповідає Стандарту ВО за спеціальністю 016. Програма інтегрує ЗК, СК і ПРН, спирається на компетентнісний і практико-орієнтований підхід, забезпечує індивідуалізацію освітньої траєкторії, науково-дослідницький складник і міжнародну співпрацю (п. 1.1.). Враховано професійні стандарти (п.1.2), місію та стратегію ВНУ (п.1.3.), а також регіональні потреби (п. 1.4). Водночас простежується потреба в більш чіткому відображенні кореляції між трудовими функціями та окремими освітніми компонентами (п.1.2). Програма узгоджена з вимогами стейкхолдерів, здобувачів, роботодавців і наукової спільноти, що підтверджується рецензуванням, опитуваннями, діяльністю робочих груп, результатами опитувань у фокус-групах (п.1.4.). Членами ЕГ констатовано кореляцію ОПП з європейськими та національними стратегічними документами, орієнтацію на міждисциплінарність, розвиток soft skills, безперервний профрозвиток. Враховано вітчизняний і зарубіжний досвід аналогічних освітніх програм провідних ЗВО (п. 1.5.), інтегровано студентоцентрований і дуальний підходи. За результатами аналізу було встановлено значний рівень відповідності освітньої програми за всіма підкритеріями критерію 1. Водночас у підкритерії 1.2 виявлено незначний недолік, пов'язаний з відсутністю опису відповідності профстандартів і компонентів ОП. З урахуванням цього членами ЕГ визначено рівень В за критерієм 1.

Недоліки

1. Відсутність кореляції стандарту ВО та професійного стандарту в межах опису ОПП.

Рекомендації

1. Залучити НПП та роботодавців для перегляду проекту ОПП 2026 року орієнтуючись на вимоги професійних стандартів із подальшим відображенням кореляції між профстандартами та структурними елементами ОПП; систематично оновлювати програму відповідно до змін у профстандартах і ринку праці.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОПП СО.ІО за спеціалізацією А6.01 Логопедія відповідає нормативним законодавчим документам: Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 СО (<https://surl.li/jcnlvd>). У відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу...» (п. 5, <https://surl.li/kneqvt>), «Порядка формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців» (<https://surl.li/wilpqy>) навчальний план ОПП 2024 р. (<https://surl.li/nmwlyt>) містить ОК 1-20, 90 кр., що розподіляються між 3 циклами підготовки та показують збалансований підхід із забезпеченням досягнення заявлених результатів навчання: цикл загальної підготовки (ОК 1-4, 12 кр. (13%); циклу професійної підготовки (ОК 5-14, 54 кр. (60%)), в тому числі практики: ОК 13.1-13.5 - 27 кр. (30 %) + ОК 14 КР, 3 кр. (3%), що складає 30 кр. (33%) і відповідає Стандарту ВО за спец. 016 СО) та відображає практико-орієнтований підхід; цикл вибіркових ОК 15-20, 24 кр. (27%). Тижневе аудиторне навантаження (17–18 годин) не перевищує встановлених меж, що унеможливує перевантаження і відповідає Положенню про організацію освітнього процесу (<https://surl.li/kneqvt>). Співвідношення аудиторної та самостійної роботи (23%: 70%) відповідає рівню магістерської підготовки, що підтверджено результатами опитувань здобувачів (<https://surl.li/laoogl>).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Структурні елементи ОПП СО.ІО (<https://surl.li/eqfwew>) побудовано у відповідності до оприлюднених розроблених ВНУ нормат. документів: «Порядка формування ОП та НП підготовки фахівців» (<https://surl.li/wilpqy>), «Положення про орг. ОП...» (<https://surl.li/kneqvt>), а також Стандарту ВО за спец. 016 СО другого (маг.) рівня ВО (<https://surl.li/jcnlvd>). ОК 1-14 в цілому формують ЗК1-10, СК1-10 та дозволяють сформувати визначені ОПП ПРН1-14. Аналіз структ.-лог. схеми (табл.2.2, <https://surl.li/eqfwew>), НП 2024 р. (<https://surl.li/nmwlyt>), силабусів (<https://surl.li/zafmfz>) засвідчив наявність виражено побудованої системи орг. осв. процесу, що корелюється з метою програми на забезпечує підготовку конкурентоспроможних, висококваліфікованих, компетентних фахівців у сфері спец. (логопедія) та ІО, здатних надавати логопедичні послуги (допомогу). Разом із тим, членами ЕГ було відзначено, що питання розвитку мовлення дітей раннього віку розглядається фрагментарно в ОК7 (тема 1), ОК 4 (тема 1), а логопедична допомога дорослим - ОК 4 (тема 9), що може ускладнити забезпечення повної відповідності меті програми в контексті реалізації завдання «надавати логоп. допомогу особам різних вікових груп». Також, члени ЕГ звернули увагу на наявність 5 видів практик, з яких ОК13.1 «Виробнича практика на посаді вчителя-логопеда в ЗДО» (<https://surl.li/ckcusd>) є повністю ідентичною до ОК на першому рівні ВО «Виробнича пед. практика у спец. закладах (групах) дошк. освіти на посаді вчителя-логопеда (<https://surl.li/ufufu>). Це свідчить про дублювання змісту та недостатнє врахування рівневої специфіки підготовки магістрів, що потребує подальшого удосконалення. Зміст ОПП сприяє формуванню загальнокульт. та громад. компетентностей ЗО через включ. циклу заг. підготовки (ОК1-4), що орієнтовані на розвиток умінь наук. комунікації, управління осв. процесами, критичного аналізу суч. тенденцій та методології досліджень, а також опанування теорет. основ проф. діяльності. Поєднання таких дисциплін дозволяє ЗО не лише здобути проф. знання, а й сформувати здатність до критичного мислення, самост. аналізу сусп. процесів та усвідомлення закономірностей їх розвитку. Це відповідає ПРН та суч. вимогам підготовки фахівців, здатних поєднувати проф. компетентність із громад. активністю. Важливим є й практико-орієнтований аспект: проходження практики (<https://surl.li/xaabyq>, практика - <https://surl.li/ulmydh>), залучення ЗО до участі у семінарах, круглих столах, наук.-практ. заходах (конф., семінари, круглі столи - <https://surl.li/rvziay>), які формують навички громад. активності та усвідомлення сусп. відповідальності. Це відповідає суч. тенденціям у підготовці

фахівців, які мають не лише проф. компетентності, але й здатність бути активними учасниками демократ. сусп. Таким чином, аналіз засвідчив, що ОПП забезпечує досягнення заявлених рез-тів навчання, формує у здобувачів готовність до самост. аналізу та критичного осмислення сусп. проц. у контексті проф. і громад. д-ті.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОПП СО.ІО (<https://surl.li/eqfwew>) частково відповідає предметній області (об'єкту вивчення та цілям навчання) спеціальності, визначеним Стандартом ВО за спеціальністю 016 СО другого (магістерського) рівня ВО (<https://surl.li/kneqvt>). Аналіз силабусів обов'язкових освітніх компонент (<https://surl.li/zafmfz>) засвідчив відсутність змістових блоків, спрямованих на опрацювання питань організації та проведення корекційно-розвивальної і реабілітаційної роботи, а також загальнонаукових пед. засад спец. та ІО осіб різних вікових груп (дітей раннього віку та дорослих). Програма має якісне змістовне наповнення, чітко орієнтоване на роботу з ключовими віковими групами (дошкільний та шкільний вік). Разом з тим, використання узагальненого формулювання «особи різних вікових категорій» може не повною мірою відображати цю сфокусованість. Для підвищення прозорості програми та кращого інформування стейкхолдерів, доцільно було б конкретизувати це формулювання. Такий крок дозволить досягти повної узгодженості між задекларованими цілями та фактичним змістом ОП, що, безперечно, посилить її якість та конкурентоспроможність. Окремо встановлено, що в освітніх компонентах не конкретизовано питання з вивчення системних порушень мовлення (далі - СПМ), а використання цифрових технологій у професійній діяльності розглядаються виключно у ВОК. Рекомендовано, внести до навчального плану окрему дисципліну або змістовий блок, сфокусовані на поглибленому вивченні СПМ (алалія, афазія, дизартрія), що дозволить посилити навички випускників у сфері диференційної діагностики. Разом із тим, інтеграція компетентності з використання сучасних цифрових та асистивних технологій до обов'язкових ОК, що забезпечить її гарантоване формування у всіх ЗО. Такі кроки дозволяють відповідати проф. стандарту, сприятимуть подальшому вдосконаленню програми та максимальній відповідності компетентностей випускників сучасним вимогам ринку праці. Аналіз змісту освітньої програми свідчить про наявність значного потенціалу для подальшого поглиблення підготовки магістрів у ключових аспектах логопедичної практики. По-перше, Водночас теоретичний зміст предметної області відображає мету ОП шляхом логічного поєднання компонентів, що реалізуються із застосуванням традиційних та інноваційних методів і технологій навчання, що підтверджено результатами фокус-груп зі здобувачами та НПП. Аналіз матеріально-технічної бази ЗВО засвідчив наявність необхідних інструментів і обладнання для досягнення визначених результатів навчання. Разом із тим, у розділі «Придатність до працевлаштування» зазначено посаду 2351.2 – методист, яка не відповідає предметній області та змісту більшості освітніх компонент, окрім часткового охоплення в межах ОК 2. Крім того, в ОПП відсутня практика на посаді методиста, що унеможливорює формування у здобувачів відповідних професійних компетентностей і програмних результатів навчання для виконання цієї трудової функції.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Можливості для формув. ІОТ визнач. ЗУ «Про ВО», «Про внесення змін до деяких ЗУ» (ВВР, 2024, №29, ст. 204) та регламентовані оприлюдненими полож. ВНУ: «...про орг. осв. проц...» (п. 9.8 – інд. графік навч., 9.9 – формув. ІОТ, 9.10 – сертиф. курси (згідно «... про орг. сертиф. курсів» (<https://surl.li/owcimv>), <https://surl.li/kneqvt>), «... про орг. осв. проц. ЗО за інд. граф. навч.» (п. 1.1, <https://surl.li/njpkvv>), «... про формув. інд. траєкторії навч. ЗО» (<https://surl.li/plrmkt>), «... (Процедура - <https://surl.li/xvhedi>) про порядок відрах., перерив. навч., поновлення і переведення осіб та надання їм академ. відпустки» (<https://surl.li/yqagyk>), «... про інд. навч. план студента (п.1.1, 3.1, <https://surl.li/pzrhxg>); «... про провед. практики ЗО (<https://surl.li/kdeqsl>), «...про випускні КР (проекти» (<https://surl.li/ofrhfw>), «...про підготовку ЗО за дуальною ф. здобуття освіти» (<https://surl.li/tdpyrd>), «...про дист. навч.» (<https://surl.li/gfxlao>), «... про визнання РН, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті» (<https://surl.li/artmzh>); «...про порядок реалізації права на академ. моб.» (<https://surl.li/zobfvw>), «...про вивчення ОК понад обсяги, визначені НП (в тому числі повт. вивчення ОК)» (<https://surl.li/bfjaui>). За рез-ми обговорень фокус-груп зі ЗО, члени ЕГ переконалися в дієвості механізмів формув. ІОТ: вибір теми ВКР (<https://surl.li/iptbdg>) та наук. кер. (тематику 2024-2025 н.р. надано до системи НА), бази проходж. виробн. практи. (<https://surl.li/xouhpo>), реалізації права на акад. моб. (А. Семенюк, <https://surl.li/fkrawn>), дуальну ф.н. (<https://surl.li/bdcyqu>), визнання рез-тів навч., отриманих в інших ЗВО або у нефор. освіті (<https://surl.li/nrtkoq>), дист. навч. (<https://surl.li/pdnmne>) тощо. Деканат факультету, гарант ОП та куратори академ. груп інформують здобувачів про порядок, терміни й особливості формув. ІНТ, ознайомлюють з переліком та силабусами ВОК (<https://surl.li/tjhoug>), процедурами створення спеціалізованих груп. ЗО обирають ОК у межах НП (ВОК 15-20, 24 кр., 26,7 %, <https://surl.li/nmwlyt>), з можливістю вибору дисц. з інших програм (<https://surl.li/dkyhdq>) та сертиф. курсів (сертиф.курси, <https://surl.li/noirkt>), у тому числі закордонних, що відповідає праву на академ. мобільність. Процес вибору орг. у визначені терміни: у маг. – протягом перших 2 тижнів після зарах. (для ОК 1-го року) та у квітні (для наступн. року). Вибір здійснюється через систему «ПС-Журнал успішності-Web», синхронізовану з Каталогом ОП і ВОК (<https://surl.li/tthyuj>). Система дозволяє необмежене коригування вибору протягом 2 тижнів. Результати ел. вибору опрацьовує навч. відділ, групи формуються за умови набору не менше 7 осіб. У разі меншої кіл-ті ЗО або недостатньої реєстрації пропонується повторний вибір із переліку доступних ВОК. Під час інтерв'ювання ЗО підтвердили обізнаність щодо алгоритму вибору ОК та проведення опитувань щодо можливості формув. ІТН, оцінки актуальності ВОК (<https://surl.li/lqqnsn>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

Практ. підготовка є інтегральною складовою ОПП СО.ІО та забезпечує поетапне формування проф. умінь і компет. ЗО. Її орг. здійснюється відповідно до нормат. докум. ун-ту: «Полож. про проведення практики» (<https://surl.lt/kdeqsl>), договори з базами практики (практика, <https://surl.li/drqtvo>), програм практик (<https://surl.lt/ltvzpx>), проходить згідно затвердж. графіку (<https://surl.li/agxzss>), має достатній рівень організації (<https://surl.lt/dowaly>, <https://surl.li/qpbsjl>, <https://surl.lt/yjouaj>, <https://surl.li/shdepl>, <https://surl.lu/kjhptu>). ОПП передбачено 5 видів практ. (23 кр., 25,5%): ОК 13.1 «Виробн. практ. на посаді вчителя-логопеда в ЗДО» (1 сем., 6 кр.), ОК 13.2. «Виробн. практ. на посаді вчителя-логоп. в ЗЗСО» (2 сем., 6 кр.), ОК 13.3 «Виробн. практ. на посаді фахівця/консульт. ІРЦ (вчит.-логоп.)» (3 сем., 6 кр.) ОК 13.4 «Наук.-дослід. практ.» (2 сем., 5 кр.), ОК 13.5 «Переддипл. практ.» (3 сем., 4 кр.). У сукупності вони забезпечують формував. ІК, ЗК 1–10, СК 1–10, а також сприяють досягненню ПРН. У ході інтерв'ювання роботодавців і здобувачів було підтверджено належний рівень орг. та значущість практ. підгот. ЗО. Представники стейкхолдерів (А.С.Врона – дир. КЗ «Луцький ЗДО (я/с) №5 комбін. типу», В.В.Пишбельський – дир. КЗЗСО «Луцька гімн. № 3», Ю.М.Туровський – дир. КУ «ІРЦ Підгайцівської СР», Н.С.Мрочко – дир. КУ «ІРЦ» Ківерцівської МР) відзначили її прикладний характер, що відповідає реальному запиту на осв. та соц. сфери, хоча жоден роботодавець не приймав участі під час розробки завдань до практик. Важливим показником ефективності є те, що частина ЗО маг. рівня вже працює на посадах учителів-логопедів паралельно з навч. у форматі дуальної освіти (С.В.Андрусик – КЗЗСО «Луцька гімн. №3», Ю.О.Матяшук – КЗ «Луцький ІРЦ», А.В.Курилко – КЗ «Рокинівський ЗДО (я/с) № 50», А.О.Семенюк – Красновільського ліцею, С.П.Парфенюк – Зорянського ЗДО я/с та ін.). Це свідчить про актуальність програми, її тісний зв'язок із регіон. потребами, а також про підвищений інтерес і запит ринку праці на фахівців даного профілю. Разом із тим, під час аналізу силабусів ОК (<https://surl.li/drqtvo>), навч. плану 2024 р. (<https://surl.lt/nmwlyt>) було виявлено ідентичність програм виробн. підгот. на першому («Виробн. пед. практ. у спец. закл. (групах) дошк. освіти на посаді вчит.-логоп. (<https://surl.li/ufufu>) та другому (ОК13.1 «Виробн. практ. на посаді вчит.-логоп. в ЗДО» (<https://surl.lu/ckcusd>) рівнях ВО (зокрема, завдання практики), в ОК 13.1 недостатню конкретизацію співвіднесення завдань і результатів практик із труд. функціями, визначеними у проф. стандартах, що свідчить не про наступність і поглиблення, а пряме дублювання змісту, що нівелює удосконалення проф. компетентностей, очікуване на маг. рівні.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

Аналіз ОПП СО.ІО (<https://surl.li/eqfwew>) свідчить, що її структура та зміст спрямовані на системне формування у здобувачів освіти соціальних навичок, необхідних для професійної та особистісної реалізації. Одним зі структурних компонентів силабусу ОК є soft skills (<https://surl.lu/zafmfz>): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін». Відповідні результати корелюють із положеннями ІК, ЗК 1–6, ЗК 9, СК 4–6, РН 5–7, РН 9, РН 11, що підтверджує інтеграцію соціальних навичок у систему компетентностей програми. Здобувачі набувають зазначені вміння як у процесі аудиторного навчання, так і в позааудиторній діяльності: під час проходження практик (лабораторії фак-ту, <https://surl.li/cgggrkb>, <https://surl.li/tvkcia>), виконання науково-дослідних завдань (лабораторії фак-ту, <https://surl.lu/wkuznk>), участі у конференціях (конференції, семінари, круглі столи; календар подій; оголошення, новини фак-ту, <https://surl.lu/wkuznk>) і студентському самоврядуванні, волонтерських і культурно-дозвіллевих ініціативах (календар подій; оголошення, новини фак-ту, <https://surl.lu/wkuznk>), а також у межах неформальної освіти (<https://surl.lu/lwczlc>). За результатами фокус груп зі ЗО, НПП членами ЕГ було констатовано про значну роль набуття соціальних навичок саме під час підгрупової роботи, дискусій, самоаналізу результатів, презентації і захисту індивідуальних чи групових проєктів. Це створює умови для формування у здобувачів навичок інноваційної діяльності, відповідальної взаємодії та готовності до професійної адаптації.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

У відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу...» (п. 5, <https://surl.li/kneqvt>), «Порядка формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців» (<https://surl.lt/wilpqy>) загальне навантаження за навчальним планом 2024 р. (<https://surl.lt/nmwlyt>) становить 2700 годин (90 кр. ЄКТС: I сем. – 29кр., II сем. – 31 кр., III сем. – 30 кр.), містить 3 цикли підготовки та пропорційно розподілено у відповідності до нормативних законодавчих документів (Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту»), Стандарту ВО за спец. 016 СО: цикл загальної підготовки (ОК 1-4, 12 кр. (13%); циклу професійної підготовки (ОК 5-14, 54 кр. (60%)), в тому числі практики: ОК 13.1-13.5 - 27 кр. (30 %) + ОК 14 КР, 3 кр. (3%), що складає 30 кр. (33%); цикл вибіркового ОК 15-20, 24 кр. (27%). Розподіл обсягу аудиторного навантаження згідно п. 5.6 Порядок формування навч. плану (<https://surl.lt/wilpqy>) становить: 622 год. (23%) + позааудиторна - 180 год. (6,7%) до самостійної роботи - 1898 год. (70,3 %) від загального обсягу. Такий розподіл зумовлений потребою регульованої спеціальності більшого часу на практичну підготовку (п.5.6, <https://surl.lt/wilpqy>). Баланс кредитів між семестрами (I – 29, II – 31, III – 30) та розподіл форм контролю (8–8–7 відповідно) є загалом рівномірним. Водночас простежується певна диспропорція у

співвідношенні видів контролю, адже на 7 екзаменів припадає лише 1 залік, що зужує можливості для більшої варіативності оцінювання результатів навчання. Тиждень навантаження здобувачів складає 17 год. – I сем., 18 год. – II сем. і III сем., що відповідає вимогам і сприяє збереженню оптимальної інтенсивності навчання. Під час опитувань та за результатами фокус групи зі здобувачами останні підтвердили достатній і збалансований рівень навчального навантаження (<https://surl.li/laooql>).

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Аналіз ОПП. СО.ІО (<https://surl.li/eqfwew>), силабусів ОК (<https://surl.li/zafmfz>), навчальних планів (<https://surl.li/nmwlyt>, <https://surl.li/adtehs>), документів про реалізацію дуальної освіти (надано до системи НА) доводять практикоорієнтованість даної програми. За усіма дисциплінами передбачено проведення практичних занять, а за ОК 8 та 9 – лабораторні. В ОК 4, 7, 8, 9, 10, 12, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 та 13.5 передбачено ознайомлення та аналіз практичних підходів та методик корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ООП зокрема з порушеннями мовлення. Структура ОК, практик і ВКР, що вміщує всі РН, забезпечують поетапне формування проф. умінь: від аналітичних і дослідницьких (РН1–РН4) до безпосередньо прикладних – надання логоп. і кор.-розвиткових послуг (РН5), організації взаємодії з учасниками осв. проц. (РН6–РН7), прийняття рішень у складних умовах (РН8). Зміст ОП сприяє розвитку комунікат. навичок укр. та іноз. мовами (РН9), критичного аналізу інформ. ресурсів (РН10), управлінських і метод. компетентностей (РН11–РН12). Значна увага приділяється питанням безпечного освітнього середовища та здоров'язбереження (РН13), а також інтеграції здобувачів у наук.-дослідну й проєктну діяльність (РН14). Таким чином, практична спрямованість програми підтверджується комплексним охопленням усіх РН, що забезпечує готовність випускників до професійної діяльності в умовах суч. викликів спец. та ІО. Позитивним є те, що на ОПП СО.ІО реалізується підготовка здобувачів освіти за дуальною формою здобуття освіти (ДФЗО), що регламентовано розробленим ВНУ «Полож. про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти» (<https://surl.li/tdpyrd>) та на підставі укладених тристоронніх договорів між університетом, підприємством і здобувачем (2024-2025 н.р. – <https://surl.li/fuycvs>, 2025-2026 н.р. – <https://surl.li/wqanng>) (н-д: 2 к. – С. Андрусик, Л. Бінас, А. Курилко, Ю. Матяшук, С. Парфенюк, С. Саховська; 1 к. – Вознюк А.) Модель реалізації ДФЗО передбачає чіткий розподіл загального навчального часу між освітньою підготовкою в університеті та професійною діяльністю на робочому місці. Найбільш поширеною є модель поділеного дня (<https://surl.li/veyzjf>), яка забезпечує інтеграцію теоретичного навчання та практичної діяльності. Особливості організації освітнього процесу за ДФЗО визначаються на семестровій основі, що відображається в інд. графіках навчання здобувачів та відповідних програмах (документи надано до системи НА). За результатами інтерв'ювання зі стейкхолдерами та здобувачами освіти членами ЕГ було підтверджено позитивне ставлення учасників освітнього процесу до впровадження дуальної форми здобуття освіти, що розглядається як ефективний інструмент поєднання теоретичної підготовки з набуттям практичного досвіду в реальному професійному середовищі.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

Оцінка інтеграції Цілей сталого розвитку (ЦСР, <https://surl.li/wplfzu>) в діяльність Університету засвідчує їх чітке відображення у Стратегії розвитку ВНУ ім. Л. Українки на 2020-2025 роки (<https://surl.li/dghaxs>), Програмі реалізації Стратегії розвитку ВНУ на 2020-2025 рр. (<https://surl.li/qfhrer>). Вони не лише задекларовані, а й конкретизовані через зміст освітніх програм зокрема ОПП СО.ІО (<https://surl.li/qziysw>, <https://surl.li/eqfwew>), механізми внутрішнього забезпечення якості та практичну організацію навчального процесу. Реалізація ЦСР4 «Якісна освіта» простежується через функціонування внутрішньої системи забезпечення якості, впровадження ВОК, розвиток неформальної освіти, створення онлайн-середовища для дистанційного навчання та органічне поєднання теоретичних і прикладних аспектів. У змісті ОК 2, 10, 11, 12, 13.3 відображено формування СК 1, 8, 9, 10, що спрямовані на підготовку фахівців, здатних проектувати та розвивати освітні заклади, враховуючи потреби дітей з ООП, створювати ефективне інклюзивне середовище. ЦСР4 і ЦСР17 «Партнерство заради цілей»: інтернаціоналізація університету досягається завдяки стратегічним партнерствам із закордонними університетами, участі здобувачів у програмах академічної мобільності, міжнародних заходах і неформальній освіті. Це забезпечує розвиток soft skills і компетентностей, необхідних для поширення знань і технологій у глобальному вимірі. ЦСР5 «Гендерна рівність» впроваджується через політику рівного доступу до навчання незалежно від статі, застосування інклюзивних методик викладання та уникнення гендерних стереотипів у змісті освітніх компонентів. ЦСР10 «Зменшення нерівності» виявляється у формуванні толерантного ставлення здобувачів до різноманіття, розвитку здатності впроваджувати безбар'єрність та антидискримінаційні практики в освітньому просторі. ЦСР16 «Мир, справедливість та сильні інститути» підтримується через дотримання норм академічної доброчесності, що інтегровані у всі освітні компоненти, сприяючи формуванню відповідальної та етичної поведінки учасників освітнього процесу. Таким чином, ОП інтегрує ключові ЦСР у зміст і структуру навчання, поєднуючи академічні та практикоорієнтовані підходи, що забезпечує відповідність глобальним пріоритетам розвитку.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» (А6.01 Логопедія) загалом відповідає вимогам законодавства та стандарту ВО (2.1), має збалансовану структуру навчального плану й забезпечує досягнення ЗК, СК та ПРН (2.2). Часткова невідповідність зафіксована у змістових блоках, відсутні обов'язкові компоненти щодо роботи з особами різних вікових груп з порушенням мовлення, а також спостерігається невідповідність окремих посад у працевлаштуванні (2.3). Позитивно оцінено механізми формування індивідуальної освітньої траєкторії та вибору БОК (2.4). Практична підготовка в цілому сприяє формуванню професійних компетентностей здобувачів, однак під час аналізу було виявлено низку аспектів, що потребують удосконалення: часткове дублювання змісту з бакалаврським рівнем, недостатнє відображення кореляції завдань практик із трудовими функціями, визначеними профстандартами (2.5). У програмі розвинено інтеграцію soft skills (2.6, 2.7), впроваджено дуальну форму навчання (2.8) та реалізовано Цілі сталого розвитку – якісна освіта, інклюзія, партнерства, доброчесність (2.9). Отже, аналіз документів та результати інтерв'ювання показали достатній рівень узгодженості за критерієм 2 та відповідає рівню В із невеликими, що можна усунути упродовж року, хоча потребує уточнення рівневої специфіки практичної підготовки

Недоліки

1. Відсутність обов'язкових освітніх компонентів, що спрямовані на підготовку до роботи з дітьми раннього віку та дорослими, що обмежує реалізацію заявленої мети «надання логопедичної допомоги особам різних вікових груп». 2. Дублювання змісту виробничої практики на посаді вчителя-логопеда в закладах дошкільної освіти з ідентичною програмою на першому рівні ВО, що знижує рівневу специфіку підготовки магістрів. 3. Відсутність чіткої кореляції між завданнями практичної підготовки (ОК 13.1–13.5) і вимогам професійних стандартів, що ускладнює відстеження зв'язку між набутими компетентностями та очікуваними результатами професійної діяльності. 4. В обов'язкових компонентах відсутній поглиблений зміст щодо системних порушень мовлення та не забезпечено формування цифрових компетентностей, що є вимогою професійного стандарту. 5. У розділі «Придатність до працевлаштування» некоректно зазначено посаду 2351.2 – методист, яка не відповідає предметній області та більшості ОК; відсутня практика на цій посаді.

Рекомендації

1. У новій редакції ОПП (2026 р.) поглибити зміст існуючих ОК шляхом розширення тематичних блоків або запровадження окремих дисциплін, спрямованих на корекційно-розвиткову роботу з дітьми раннього віку, підлітками та дорослими з порушеннями мовлення. Це забезпечить повну реалізацію заявленої мети програми щодо надання логопедичних послуг особам різних вікових категорій та посилить відповідність професійним стандартам і запитам ринку праці. 2. На 2025-2026 н.р. переглянути структуру та зміст практик магістерського рівня, усунувши дублювання з першим рівнем ВО та конкретизації співвіднесення завдань і результатів роботи із трудовими функціями, визначеними у профстандартах шляхом перегляду фокусу на інноваційні методи, дослідницьку діяльність і міжвідомчу взаємодію з відображенням з індикаторів рівневої специфіки (ускладнення завдань, дослідницького підходу, проєктної діяльності) з метою підвищення прозорості та відповідної підготовки магістрів. 3. До 30 червня 2026 року доповнити перелік обов'язкових ОК дисциплінами, спрямованими на організацію та проведення корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього віку та дорослими, а також на вивчення системних порушень мовлення і цифрових технологій у професійній діяльності. 4. У проєкті ОПП 2026 року уточнити перелік посад у розділі «Придатність до працевлаштування», виключивши посаду методиста або забезпечивши її відповідність через введення відповідних практик і компетентностей. 5. До початку 2025-2026 н.р. переглянути програми практик з урахуванням результатів моніторингу якості освіти та відгуків стейкхолдерів з акцентом на включення дослідницьких, аналітичних, міждисциплінарних і управлінських завдань, релевантних кваліфікації магістра, що забезпечує чітке відмежування магістерської підготовки від бакалаврської та підвищить якість формування професійних компетентностей.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому до ВНУ у 2024 регламентовано одноіменним документом (<https://surl.lu/fenkkk>), який оприлюднено на сторінці ЗВО «Приймальна комісія» (<https://abit.vnu.edu.ua/>). Вкладка «Вступникам» характеризується доступною та структурованою подачею матеріалів у відповідності до вимог законодавства. Інформація викладена послідовно й систематизовано, що відповідає категоріям вступників та охоплює ключові питання, необхідні для прийняття рішень щодо вступ: правила прийому (<https://surl.lu/fenkkk>), перелік спеціальностей (<https://surl.li/qvxwv>), вартість навчання (<https://surl.cc/sopgot>), терміни вступної кампанії (<https://surl.lt/fqwshs>), розклади співбесід і фахових іспитів (<https://surl.li/htubms>), алгоритм подання документів для реєстрації на додаткову сесію ЄВІ та ЄФВВ у 2024 р. (<https://surl.lu/cdibst>), програми підготовки до ЄВІ та ЄФВВ (<https://surl.li/hbyvhv>), програми співбесід замість ЄВІ та матеріали для підготовки (<https://surl.cc/sofnls>), матеріали для підготовки до фахових іспитів замість ЄФВВ відповідно до спец. умов (<https://surl.li/luwxmi>), обсяги держ. замовлення (<https://surl.li/nfbuge>), списки рекомендованих на бюджет (<https://surl.lt/lgrcjk>), накази про зарахування (<https://surl.li/dnfrnx>), категорії спец. умов вступу та документи для їх підтвердження (<https://surl.li/ptctuf>), результати фахових іспитів до магістратури (<https://surl.li/fecqdg>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Вступ на другий освітній рівень у 2024 р. за ОПП СО.ІО організовано відповідно до вимог Правил прийому до університету (<https://surl.lu/fenkkk>) та чинних нормативних документів Для здобувачів, які вступали на основі НРК 6, обов'язковим було складання ЄВІ, або результатів ЄВІ 2023 р. та ЄФВВ у формі предметного тесту з педагогіки та психології. Додатково враховувався мотиваційний лист (додаток 11, <https://surl.lu/fenkkk>), що розглядався у випадках, визначених Порядком та Правилами прийому. Для вступників, які мали освітній ступінь магістра (НРК 7) і навчалися за кошти фізичних чи юридичних осіб, передбачалася альтернативна траєкторія: подання результатів ЄВІ та/або ЄФВВ, або складання співбесіди та/або фахового іспиту безпосередньо в закладі освіти (п. 8.12, <https://surl.lu/fenkkk>). Такий підхід розширює можливості вступу для абітурієнтів із різними освітніми траєкторіями та враховує принципи академічної мобільності. Для конкурсного відбору використовувався інтегральний конкурсний бал (КБ) за формулою: $KB = 0,2 \times P1 + 0,2 \times P2 + 0,6 \times P3$, де: P1 – оцінка тесту з логіки та аналітичного мислення (ТЗНК ЄВІ); P2 – оцінка тесту з іноземної мови ЄВІ; P3 – оцінка ЄФВВ. У випадку складання співбесіди з іноземної мови її результат враховувався із коефіцієнтом 0,4, замінюючи обидва компоненти ЄВІ. Для вступників з іншої спеціальності додаткових вимог чи адаптаційних іспитів правилами прийому не передбачено, що свідчить про спрощений доступ та відкритість програми. Мінімальний пороговий бал для участі у конкурсному відборі встановлено на рівні 100, а для вступу на місця державного замовлення – не менше ніж 130, що відповідає єдиним стандартам і забезпечує відбір найбільш підготовлених абітурієнтів. На зустріч зі здобувачами, магістрантами і 2 і 1 курсів підтвердили факт прозорості та зрозумілості проведення вступної кампанії у ВНУ.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

ВНУ розроблено та оприлюднено нормативно-правові документи, що регламентують процедури визнання ПРН та кваліфікацій, здобутих ЗО на ін. ОП, у тому числі під час реалізації академ. моб. (далі - АМ): "... про орг. осв. проц..." (п. 9.6, <https://surl.li/kneqvt>), "... про порядок реалізації права на АМ" (<https://surl.lt/dpfmzf>), "... про визнання результатів навч., отриманих у форм., неформ. та/або інформ. освіті" (<https://surl.li/omsduz>), «... (Процедура - <https://surl.li/xvhedi>) про порядок відрах., перерив. навч., поновлення і переведення осіб та надання їм академ. відпустки" (<https://surl.li/yqagyk>). На сайті ВНУ є вкладка «АМ і стажування» (<https://surl.li/etffzh>), що містить актуальну інформацію. Право ЗО ВНУ на АМ реалізується через різні форми – внутр. (<https://surl.li/qqatyk>), <https://surl.li/ujbyro>) та міжнар. (<https://surl.li/gbuhzh>), охоплюючи навч., наук. та мовні стажув., практику, літні школи, спільні програми, дослідницькі проекти. Ключовий принцип - інтеграція таких заходів у навч. процес без збільшення строків підготовки, що гарантує рівний доступ ЗО до мобільності незалежно від її виду. Орг. АМ передбачає: укладання угод з приймаючими закладами, погодження ІНП, супровід та інформ. забезпечення учасників ОП (п. 2.1.1-2.1.4, <https://surl.lt/dpfmzf>). За результатами фокус груп, учасники ОП продемонстрували обізнаність щодо форм і умов АМ, її форм, умов реалізації та процедур визнання здобутих РН. Окремий розділ Полож. (<https://surl.lt/dpfmzf>) визначає алгоритм РН: використ. ЄКТС або націон. шкал оцінювання (п. 4.1-4.3); підтвердження на підставі академ. довідки та звіту ЗО (п.4.4); автоматичне перезарах. ОК і кредитів без повторного атест. контролю (п. 4.5). Співставлення здійснюють предметні комісії, після чого ОК вносяться до ІНП ЗО із зазначенням назви, кіл-ті год./кр., оцінки та підстави (номер прот. комісії). Це гарантує прозорість і дотримання акад. доброч. і прозорість у визнанні результатів. Особливістю Полож. є обмеження тривалості мобільності до одного семестру, що забезпечує логічність навч. плану й унеможливорює дублювання ОК. Попри позитивні зрушення, внутрішня АМ у межах ОПП ще не реалізована. Гарант і адміністрація ВНУ пояснюють це тим, що прогр. є «молодою» та перебуває на етапі активного розвитку й налагодження партнерських зв'язків із ЗВО України, що в перспективі дозволить забезпечити більш широкі можливості мобільності для ЗО. На ОПП було реалізовано проходження переддипл. практ. А. Семенюк у м. Пйотркув-Трибунальський на базі Фундації «Porta Vitae» (договір №87У від 16.07.2024) (<https://surl.li/ctsyam>). Рез-ти опитувань ЗО свідчать про належний рівень поінформованості щодо програм моб.: у I сем. 2024–25 н.р. підтвердили 77,7% респондентів (11,1% – не пам'ятають, 11,1% – не цікавляться) (<https://surl.li/vhlwke>), у II сем. 100% опитаних відзначили належне інформ. (<https://surl.li/gcasgd>).

НПП систематично проходять міжнародні стажування та ПК у ЗВО України (табл. 2., Зведена інформ. про викл., с-ма НА).

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Визнання РН, здобутих у формальній, неформальній та інформальній освіті, у ВНУ регламентується “Полож. про організацію освітнього процесу...” (п. 9.7, <https://surl.li/kneqvt>) та «Полож. про визнання РН, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті» (<https://surl.li/artmzh>). Норми визнання передбачають, що зарах. підлягають лише ті результати, які тематично й змістовно співвідносяться з ОК ОПП, включно з окремими темами, ІНДЗ чи контр. роб., визначеними силабусами (<https://salo.li/oBAD13C>). Граничний обсяг таких перезарахувань не може перевищувати 25 % від загального обсягу програми. Релевантність результатів здійснюють предметні комісії, створені розпорядженням декана, на основі заяв здобувачів та підтвердних документів щодо змісту, обсягів і форм здобутих компетентностей. Прозорість процесу забезпечується інформуванням через кураторів, НПП, деканат, а також через офіційний сайт університету з інструкціями, зразками документів та інформацією про сертифікати і свідоцтва (неформальна освіта, <https://surl.li/nvdxen>) Важливо, що університет проводить цілеспрямовану роботу з популяризації неформальної та інформальної освіти, інтегруючи її у власну систему якості. Це реалізується через науково-практичні конференції, семінари, тренінги, майстер-класи та круглі столи (<https://surl.li/tvymprn>), а також шляхом рекомендацій щодо використання суч. онлайн-платформ для розширення освітніх можливостей. У 2024-2025 н. р. відбулися практичні кроки щодо визнання таких результатів. Зокрема, за рішенням предметної комісії (прот. №2 від 19.03.2025 р., прот. № 1 від 08.09.2025 р, надано до системи НА) А. Курилко було зараховано теми з ОК 10, ВОК «Корекція моторики та праксису в осіб з ТПІМ» та ОК 9. Подібне рішення стосувалося також здобувачів А. Артишук, Ю. Матящука, С. Андрусіка, С. Саховської, яким було визнано результати за окремими темами зазначеного ВОК. Таким чином, механізм визнання РН у ВНУ має чітке нормативне підґрунтя, практично апробований та поступово інтегрується в систему академічної доброчесності та формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів, що відповідає сучасним тенденціям освіти впродовж життя.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Аналіз документів та фокус груп дав підстави для наступних фактів: за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.4 правила прийому та умови навчання за освітньою програмою відповідають вимогам законодавства, інформація є доступною, чіткою, не містить дискримінаційних положень та забезпечує прозорість освітнього процесу. Реалізація права здобувачів на визнання програмних результатів навчання і кваліфікацій підтверджується нормативним регламентом і практикою перезарахування. За підкритерієм 3.3 право на АМ забезпечується через різні форми її реалізації: зафіксовано участь 1 здобувача у міжнародній програмі, а викладачів - у міжнародних стажуваннях; рівень поінформованості здобувачів щодо мобільності поступово зріс до повного охоплення; внутрішня академічна мобільність наразі перебуває на етапі планування та розширення партнерських зв'язків. Отже, враховуючи релевантність підкритеріїв 3.1, 3.2, 3.4 та необхідність розширення форм академічної мобільності здобувачів членами ЕГ прийнято рішення щодо відповідності критерію 3 рівню В.

Недоліки

1. Обмежені можливості внутрішньої та міжнародної академічної мобільності здобувачів, що знижує варіативність освітніх траєкторій.

Рекомендації

1. Протягом року активізувати укладання угод із вітчизняними та міжнародними закладами освіти, розширити практичне застосування академічної мобільності через інтеграцію такої діяльності у маршрути здобуття професійного досвіду учасників освітнього процесу з метою забезпечення більшої гнучкості та індивідуалізації навчальних планів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес на ОПП СО.ІО організовано відповідно до вимог чинного законодавства, що підтверджується посиланнями на Закони України "Про освіту", "Про вищу освіту", Стандарт вищої освіти за спеціальністю 016 та низку локальних нормативних актів ЗВО. Ключовими з них є "Положення про організацію освітнього процесу" (<https://surl.li/kneqvt>), "Положення про проведення практик здобувачів освіти" (<https://surl.li/kdeqsl>) та "Порядок формування освітніх програм та навчальних планів" (<https://surl.li/gwugny>), які регламентують усі аспекти навчальної діяльності. Досягненню мети та ПРН сприяє задеклароване поєднання традиційних та інноваційних методів, засобів і технологій. У ВСО в табл. 3 зазначено використання лекцій, практичних та лабораторних занять, кейсів, тренінгів, дебатів, дискусій, а також цифрових платформ LMS Moodle та Office 365 тощо. Підхід до вибору методів є диференційованим: для формування базових знань перевага надається репродуктивним та пояснювально-ілюстративним методам, тоді як для поглибленого вивчення - частково-пошуковим та дослідницьким. На відкритих зустрічах з НПП також було підтверджено використання різних методів і форм роботи, що зазначено в силабусах до кожного ОК. Принцип студентоцентрованого підходу реалізується через низку задекларованих можливостей для здобувачів. ЗО надано право вільно обирати вибіркові освітні компоненти, тему та керівника кваліфікаційної роботи, поєднувати навчання з роботою, навчатися на дуальній формі навчання, брати участь у програмах академічної мобільності та ін. Академічна свобода НПП забезпечується їхнім правом форм і методів підвищення кваліфікації, а також визначати змістове наповнення, методи та засоби викладання в межах затверджених ОК. Для ОК 2,3,4,5,6,7,9,10,11,12 створені ЕК, 4 з них є сертифіковані. У ВСО зазначено, що за результатами щорічного анонімного анкетування (<https://surl.li/qnwocx>, <https://surl.li/kzwniu>) "всі здобувачі освіти засвідчують задоволеність" методами навчання. Однак аналіз фактичних результатів опитування (узагальнені % за декількома питаннями) показує більш диференційовану картину. Рівень задоволеності є дуже високим: майже 90% здобувачів оцінили якість викладання на "відмінно", приблизно 11% - на "добре", разом з тим приблизно 17% опитаних лише "частково" задоволені організацією дист. навчання. Таким чином, твердження у ВСО відображає не повною мірою реальні, хоча й переважно позитивні, результати моніторингу, адже відсутнє пряме питання для оцінювання ефективності різноманітних інтерактивних методів навчання (кейсів, дискусій), а оцінка відбувається опосередковано. Включення такого питання до анкети дозволило б отримати цільовий зворотний зв'язок щодо того, які саме методи навчання здобувачі вважають найбільш ефективними та мотивуючими, що дало б змогу більш цілеспрямовано оптимізувати освітній процес.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

На сайті Волинського національного університету імені Лесі Українки у "Каталозі ОП та вибіркових ОК" (<https://surl.lu/zafmfz>) забезпечено доступ учасників освітнього процесу до ключової інформації, зокрема до силабусів ОК. Процедури оцінювання регламентуються загальноуніверситетськими положеннями, як-от "Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти", що знаходяться у вільному доступі. Згідно з ВСО, проведеного аналізу силабусів ОК, аналізу анкетування здобувачів з'ясовано, що мета, перелік тем, які будуть вивчатися, ПРН, порядок і критеріїв оцінювання, бали за виконання завдань представлено безпосередньо у силабусах усіх ОК, в наявних ЕК, а гарант, куратори, викладачі додатково інформують про них здобувачів на початку вивчення дисципліни, що було підтверджено під час зустрічей з НПП та здобувачами. Аналіз наданих для експертизи силабусів показав, що в них, як правило, чітко визначена загальна структура та політика оцінювання: максимальна кількість балів, розподіл балів між поточним контролем та підсумковим семестровим контролем. Проте, деталізовані критерії оцінювання для кожного окремого виду роботи (наприклад, доповіді, практичного завдання, кейсу) представлені не завжди, що може ускладнювати для здобувача розуміння вимог. Це підтверджує практику, коли основна деталізація відбувається вже під час занять, що зазначали здобувачі. В опитуванні здобувачів (<https://surl.li/qnwocx>, <https://surl.li/kzwniu>) наявна інформація про їхню обізнаність про зміст ОПП, вони констатують, що знають її цілі та змістові характеристики, однак відсутнє будь-яке пряме питання про те, чи є для здобувачів зрозумілими силабуси, критерії оцінювання в них тощо. Опитування вимірює загальну обізнаність щодо навчання та задоволеність якістю викладання, але не якістю інформаційного забезпечення.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Поєднання навчання та досліджень на ОПП СО.ІО, згідно з ВСО, аналізу інформації на сайті та відповідей на зустрічах із фокус-групою НПП можна зробити висновок, що воно забезпечується шляхом виконання здобувачами ІНДЗ у межах більшості ОК у тому числі практик, залучення до наукової роботи через діяльність Наукового

товариства студентів та аспірантів (<https://surl.lu/mkqkgk>), Ради молодих вчених (<https://surl.lu/tcxmtnk>) і проблемних груп. На запит ЕГ до системи НА надано план роботи 7 наукових проблемних груп із зазначенням учасників бакалаврського і магістерського рівня, звіт роботи за 2024-2025 н.р. Разом з тим, аналіз наданих силабусів та матеріалів ЕК показує, що описи ІНДЗ та завдань для самостійної роботи часто мають загальний характер, формулювання завдань у представлених силабусах та методичних матеріалах не містить достатньої деталізації (представлено виключно назви рефератів чи теми робіт, які потрібно виконати). Це не дозволяє повною мірою оцінити, чи виходять ці завдання за межі реферативно-оглядової чи практичної роботи і наскільки вони сприяють формуванню саме науково-дослідницької компетентності й створення наукових продуктів як результату навчання заснованого на дослідженнях. Здобувачі другого (магістерського) рівня беруть участь в конференціях започаткованих каф. СІО, у всеукраїнських науково-практичних конференціях, Днях факультету та ін. заходах, що висвітлено на вебсторінці факультету та каф. СІО (<https://www.facebook.com/groups/2808387242555040/>). Позитивною практикою є наявність практико-орієнтованої дослідної бази - Науково-дослідної лабораторії спеціальної та інклюзивної освіти (<https://surl.li/aycvgs>). У ВСО зазначено, що здобувачі мають змогу працювати з дітьми з ООП на базі НДЛ під час інтенсиву "Зростаємо разом!" (<https://salo.li/oddbD19>), що є прикладом поєднання практики та досліджень. Водночас під час зустрічей із НППІ зазначали, що переважна більшість здобувачів працює, тому немає можливості повною мірою долучатися до роботи цієї лабораторії, разом з тим здобувачі підтвердили участь в роботі лабораторії та інтенсиву.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Процедура оновлення змісту ОК в ЗВО нормативно врегульована низкою положень, які передбачають їх щорічний перегляд з урахуванням наукових досягнень, сучасних практик та зворотного зв'язку від стейкхолдерів. Згідно з ВСО, цей процес ініціюється науковою та професійною діяльністю викладачів, а будь-які зміни обговорюються на засіданні кафедри та фіксуються в оновлених силабусах. Аналіз ВСО демонструє конкретні приклади, що підтверджують зв'язок між професійним розвитком викладачів та модернізацією змісту дисциплін. Так, участь І. Брушневської у міжн. конференц. та семінарах призвела до впровадження у зміст ОК4 та ОК7 сучасних методичних кейсів з комплексної діагностики. Результати численних стажувань та курсів підвищення кваліфікації гаранта програми І. Сидорук, присвячених новітнім технологіям в інклюзії, були враховані під час розроблення змісту ОК2 та ОК11. Оновлення торкнулося не лише змісту, а й технологій: після проходження відповідного стажування викладачами було створено електронні освітні ресурси для більшості дисциплін у системі Moodle. Важливим свідченням орієнтації на сучасні практики є залучення до розробки силабусів практиків, що посилює прикладний характер ОК7-11. Під час зустрічі НППІ також підтверджували оновлення ОК на основі підвищення кваліфікації, участі в різних заходах, мобільності. Разом з тим, аналіз силабусів, навчально-методичного забезпечення та змісту електронних курсів у системі Moodle свідчить про недостатнє їх оновлення. Зокрема: у силабусі ОК 1 найсучасніші джерела датовані 2020-2021 роками (по одному примірнику), при цьому відсутня рекомендована література безпосередньо за спеціальністю 016 Спеціальна освіта. Для вивчення ОК 3 в електронному курсі пропонується підручник "Корекційна освіта" за 2010 р. Матеріали ЕК для ОК 4 потребують значного доопрацювання в частині актуальності джерел та наповнення лекцій, попри його сертифікацію у жовтні 2024 р. Для ОК 5 необхідно уточнити мету, осучаснити перелік літературних джерел та додати посилання на сучасні словники з фахового напрямку. У силабусі ОК 6 найсучасніше джерело датоване 2019 роком, а в матеріалах ЕК наявні помилки у фаховій термінології. Крім того, всі освітні компоненти потребують оновлення не лише працями НППІ іноземною мовою, що є позитивною практикою, але й доповнення актуальними працями закордонних фахівців за останні 3 роки, які в наявних силабусах є поодинокими. Також системного доопрацювання потребують зміст лекційних матеріалів у частині використання застарілої термінології ("дефект", "вада") та виправлення орфографічних помилок.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Діяльність за освітньою програмою відбувається в межах Стратегії розвитку Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/tiavzg>), що передбачає широкі можливості для учасників освітнього процесу. Викладачі ОП активно залучені до міжнародної співпраці, зокрема через участь у: міжнародних стажуваннях (І. Брушневська, В. Коваленко, Т. Мартинюк, З. Мацюк, Ю. Рібцун); міжнародних конференціях (І. Брушневська, В. Коваленко, І. Кузава, Т. Мартинюк, З. Мацюк, Ю. Рібцун); закордонній післядипломній практиці (І. Сидорук); міжнародних освітніх проєктах (Т. Мартинюк, Ю. Рібцун); публікаціях наукових досліджень у Scopus/WoS (<https://surl.li/gxiynd>). Інтеграцію університету до світового науково-освітнього простору координує відділ міжнародних зв'язків. Університет має угоди про міжнародну співпрацю, зокрема для академічної мобільності (<https://surl.li/dpfmzf>) з Поморською академією у Слупську та Університетом імені Яна Длугоша в Ченстохові. Науково-педагогічні працівники та здобувачі освіти мають повноцінний доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних, зокрема Cambridge University Press, Oxford University Publishing, Research4Life та ін. Наразі, у рамках інтернаціоналізації, здобувачка А. Семенюк проходила переддипломну практику в Польщі, що є прикладом реалізації академічної мобільності студентів на ОП. Регулює та супроводжує міжнародну діяльність викладачів та здобувачів відділ міжнародних зв'язків, на сторінці якого розміщена вся необхідна інформація щодо партнерів, новин та можливостей. Висока публікаційна активність НППІ кафедри у міжнародних виданнях, що індексуються в наукометричних базах, детально відображена у Таблиці 2. Зведена інформація про викладачів ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Навчання та викладання за ОПП СО.ІО загалом відповідає вимогам, оскільки форми і методи навчання відповідають студентоцентрованому підходу (4.1), інформація про освітні компоненти є доступною (4.2), позитивно оцінено інтеграцію навчання і досліджень, зокрема через діяльність унікальної практико-орієнтованої лабораторії (4.3), та програма демонструє достатній рівень інтернаціоналізації діяльності викладачів за здобувачів (4.5). Водночас система зворотного зв'язку щодо ефективності методів потребує вдосконалення (4.1); спостерігаються суттєві розбіжності між навчально-методичними документами та відсутність деталізованих критеріїв оцінювання у силабусах (4.2); задеклароване системне оновлення змісту компонентів не завжди відповідає фактичному стану навчальних матеріалів, які містять застарілі джерела та термінологію (4.4). Отже, аналіз ВСО, інформаційних матеріалів та результати роботи з фокус-групами показали достатній рівень відповідності за критерієм 4 та відповідає рівню В із недоліками, що можуть бути усунені, однак потребує узгодження задекларованих процедур із їх фактичною реалізацією, особливо в частині оновлення змісту ОК та різнорівневих підходів в оцінюванні.

Недоліки

1. Детальний аналіз навчально-методичних матеріалів виявляє наявність розбіжностей у їх практичній реалізації: недостатнє оновлення змісту освітніх компонентів, що проявляється у використанні застарілої літератури та термінології. Так зміст окремих силабусів та електронних курсів містить застарілі літературні джерела (датовані 2010, 2019 роками), неактуальну термінологію («дефект», «вада»), помилки у фахових термінах та незначну кількість сучасних праць закордонних фахівців. 2. У силабусах представлена кількість балів, однак не завжди представлені деталізовані критерії оцінювання для кожного окремого виду роботи. 3. Потребує удосконалення система зворотного зв'язку: анкета для опитування здобувачів не містить прямих питань щодо ефективності методів навчання та зрозумілості інформації у силабусах, що не дозволяє отримати цільовий зворотний зв'язок для вдосконалення цих аспектів.

Рекомендації

1. Гаранту освітньої програми спільно з НПП провести аудит та оновити навчально-методичне забезпечення всіх ОК, забезпечивши оновлення списків літератури (не менше 70% джерел за останні 5 років) та повне видалення застарілої термінології ("дефект", "вада") протягом 2025-2026 навчального року. 2. Групі забезпечення ОПП СО.ІО розробити та імплементувати у 100% силабусів ОК деталізовані критерії оцінювання для кожного виду навчальної роботи (ІНДЗ, практичні завдання, дискусії, вирішення кейсу тощо) до початку 2026-2027 навчального року. 3. Гаранту ОПП СО.ІО спільно з відповідальним за опитування на Факультеті переглянути та доповнити анкету для опитування здобувачів, включивши до неї окремі прямі питання щодо ефективності методів навчання та зрозумілості критеріїв оцінювання у силабусах, до наступного планового моніторингу в 2025 році.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Форми КЗ та крит. оцін. ЗО в межах ОП регламентуються комплексом нормат. докум. ЗВО, які розміщені у відкритому доступі (<https://surl.li/kneqvt>, <https://surl.li/ocxtod>, <https://surl.lu/wzljht>, <https://surl.lt/kdeqsl> та ін.). Система контролю передбачає поточний та підсумк. контр. Зміст силабусів ОК описує форми КЗ, крит. оцін. та розподіл балів без деталізацій щодо кожного виду робіт. НПП на початку вивч. ОК ознайомлюють ЗО із формами, змістом КЗ і крит. оцін., що було підтверджено у ВСО та на фокус-групах із ЗО та НПП. В ЗВО налагоджена с-ма своєчасного інформ. ЗО про рез-ти оцін. у вигляді балів ("Електр. журнал успішності" та "Електр. кабінет студента"), що дозволяє їм оперативно відстежувати свою успішність. За рез-ми анкет. (<https://surl.li/qnwoxh>, <https://surl.li/kzwniu>) вбачається високий рівень їхньої задоволеності чіткістю та зрозумілістю с-ми оцін. Разом з тим, аналіз "Полож. про поточне та підсумк. оцінювання знань ЗО" (<https://surl.lu/cuedyg>) та опису відповідних

процедур у ВСО виявив суперечність. Зокрема, встановлено, що у випадку, якщо ЗО складає залік під час ліквідації академ. заборгованості, бали, набрані ним під час поточного оцін., анулюються. Аналогічно, якщо ЗО складає іспит, бали за МК також анулюються. Така практика нівелює значущість системат. роб. ЗО впродовж семестру та не відповідає принципам накопичувальної с-ми оцін., яка є основою ECTS. При аналізі матриці (система НА) встановлено, що формою підсумкового контролю для абсолютної більшості ОК (окрім ОК 1 та практик) визначено екзамен. Формально, вибір форми підсумк. контр. є автономією ЗВО. Однак, з погляду забезпеч. якості та ефективності ОП, така одноманітність може не дозволити повною мірою перевірити практ. навички і вміння діяти в складних непередбачуван. ситуаціях. Крім того, на запит ЕГ було додано приклади білетів ОК 4, 7, 8, 9, що розміщено в с-мі НА. Аналіз білетів показав наявність питань теорет. та аналіт. характеру, що сформульовані без урахування компетентнісної основи та відсутність вирішення кейсів проф. спрямування, що важливо саме для маг. рівня, адже стандарт ВО передбачає підготовку фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослід. та/або інновац. характеру у сфері СО та ІО. У силабусі ОК 14 «Квал. роб.» чітко описано етапи виконання КР та її співвіднесення з ПРН. Водночас у наданих матеріалах відсутній деталізований розподіл балів за окремими складовими, що ускладнює розуміння їхньої питомої ваги у формуванні підсумк. оцінки та знижує прозорість оцін. процедур. Наприклад, залишаються невизнач. пит.: яка макс. к-ть балів передбачена за наук. новизну, теорет. та практ. значущість отриманих рез-тів? За якими параметрами та якою к-стю балів оцінюється якість доповіді, презентаційних матеріалів та повнота відповідей на запит. під час публічного захисту? Яким чином висновки, викладені у відгуку наук. кер. і рецензії, враховуються екз. комісією при формуванні підсумкової оцінки? Відсутність такої деталізації знижує прозорість процедури оцін. для ЗО

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня, атестація здобувачів за ОПП СО.ІО провадиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Захист відбувається публічно на засіданні екзаменаційної комісії (ЕК), діяльність якої регламентується низкою нормативних документів: Положенням про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) (<https://surl.li/nhxjvo>), Положенням про екзаменаційну комісію (<https://surl.li/nmsmuz>) та Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://surl.li/pueqvn>). Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної задачі чи проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, що включає проведення досліджень або здійснення інновацій. Тематика кваліфікаційних робіт відповідає предметній галузі ОПП СО. ІО. КР обов'язково перевіряється на наявність академічного плагіату, фальсифікацій та фабрикацій за допомогою рекомендованого Університетом програмного забезпечення. Електронна копія КР розміщується в інституційному репозитарії Університету, що забезпечує прозорість та дотримання принципів академічної доброчесності. На момент акредитаційної експертизи випускників за даною ОПП не було, тому перевірити наявність ВКР в репозитарії неможливо. Аналіз силабусу ОК14 "Кваліфікаційна робота" показав, що в ньому чітко визначено, які саме загальні та спеціальні компетентності, а також усі 14 програмних результатів навчання (ПРН) має продемонструвати здобувач. Це є позитивним аспектом, оскільки встановлює прямий зв'язок між підсумковою атестацією та цілями освітньої програми. Однак, у тому ж силабусі (ОК14) відсутня деталізована таблиця критеріїв оцінювання із чітким розподілом 100 балів між складовими (наприклад, за зміст роботи, якість доповіді, повноту відповідей тощо). Це робить процедуру оцінювання менш прозорою для здобувача та створює ризики для її об'єктивності.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів є чіткими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Ця прозорість досягається шляхом розміщення всієї нормативної бази у вільному доступі на сайті ЗВО (вкладка "Нормативно-правова база", <https://surl.li/jhmkxi>), а також деталізації правил безпосередньо в ОПП СО.ІО, навчальному плані, силабусах ОК. Ключові процедури, що стосуються забезпечення об'єктивності екзаменаторів, оскарження результатів та ліквідації академічної заборгованості, регламентуються комплексною системою внутрішніх документів, зокрема "Положенням про організацію освітнього процесу" (<https://surl.li/kneqvt>), "Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів" (<https://surl.li/wzljht>), "Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій" (<https://surl.li/acibew>) та "Кодексом академічної доброчесності" (<https://surl.li/pncytm>). Об'єктивність екзаменаторів під час контрольних заходів забезпечується чіткими критеріями оцінювання, затвердженими на рівні кафедри, єдиними термінами, а також впровадженням письмових форм контролю та комп'ютерного тестування. Для захисту прав здобувачів визначено чітку процедуру апеляції: у разі незгоди з результатами підсумкового контролю, здобувач має право в день їх оголошення звернутися із заявою на ім'я проректора, яка оперативно розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного дня. Порядок ліквідації академічної заборгованості, визначений у "Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів", надає здобувачу право на два перескладання з кожної освітньої компоненти: перше - викладачеві, друге - спеціально створеній комісії. Повторний захист ВКР (проекту) з метою підвищення оцінки не дозволяють (відповідно до Положення про кваліфікаційні роботи <https://surl.li/pgxbtp>). У разі

визнання захисту кваліфікаційної роботи (проєкту) незадовільним, екзаменаційна комісія ухвалює офіційне рішення про відмову в атестації здобувача, що фіксується у протоколі засідання. Водночас ЕК визначає умови для повторної атестації: подання доопрацьованої роботи або виконання нової роботи за іншою темою. Здобувач, який отримав незадовільну оцінку, підлягає відрядженню із закладу вищої освіти з видачею академічної довідки встановленого зразка. Високий рівень довіри здобувачів до існуючих процедур підтверджується результатами анкетування (<https://surl.li/qnwoxh>, <https://surl.li/kzwniu>), згідно з якими 100% респондентів вважають оцінювання об'єктивним та повністю обізнані про можливість оскарження результатів. За весь період реалізації освітньої програми не було зафіксовано жодного випадку оскарження, скарг на упередженість чи необ'єктивність екзаменаторів, виникнення конфліктних ситуацій або повторного проходження контрольних заходів через академічну неуспішність.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Дотримання і популяризація академічної доброчесності (АД) в Університеті регламентується Кодексом академічної доброчесності (<https://surl.li/pncytm>), Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://surl.li/ccmeua>), а також стратегічними документами, як-от Статут та Стратегія розвитку ЗВО (<https://surl.li/lbjcxf>). Також на сайті ЗВО функціонує окрема сторінка "Академічна доброчесність" (<https://surl.li/wrdkso>), де розміщено всю ключову нормативно-правову базу. ЗВО проводить активну просвітницьку діяльність, спрямовану на популяризацію принципів та правил АД. Окрім інформування здобувачів кураторами та викладачами, Університет є призером конкурсу Ради Європи "Найкращі практики зі сприяння АД" та учасником міжнародних проєктів (Academic IQ). Регулярно проводиться тижні академічної доброчесності, що включають лекції, хакатони, конкурси (<https://surl.li/fczurh>) та тематичні зустрічі зі студентами (<https://surl.li/bvfucj>). З метою перевірки академічних текстів у ЗВО запроваджено систему, що використовує програмне забезпечення Unicheck та Strike Plagiarism. Усі ВКР обов'язково проходять перевірку на академічний плагіат, після чого звіт аналізується експертами. Перевірені КР розміщуються в інституційному репозитарії ЗВО (<https://evnuir.vnu.edu.ua/>). За освітньою програмою, що аналізується, буде перший випуск, тому захищені КР у репозитарії наразі відсутні. Відповідальність за порушення АД чітко прописана у Кодексі, а розгляд відповідних справ здійснює Комітет з етики наукових досліджень. За результатами опитування здобувачів, проведеного в рамках самооцінювання, 100% респондентів ознайомлені з принципами академічної доброчесності (<https://surl.li/qnwoxh>, <https://surl.li/kzwniu>). Це, а також відсутність зафіксованих випадків порушень АД серед здобувачів освітньої програми, свідчить, що в ЗВО існує чітка та дієва система дотримання принципів академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Контрольні заходи, оцінювання та процедури дотримання академічної доброчесності за ОПП СО.ІО загалом відповідають вимогам. Позитивними практиками є наявність розгалуженої та доступної нормативної бази, що чітко регулює всі процедури контролю, атестації, апеляції та повторного проходження (5.3), а також впровадження комплексної та дієвої системи забезпечення академічної доброчесності (5.4), що включає активну просвітницьку діяльність та використання сучасних технологічних рішень. Форма атестації у вигляді захисту кваліфікаційної роботи повністю відповідає Стандарту вищої освіти (5.2). Водночас існують недоліки, що потребують усунення. Зокрема, невідповідність окремих положень системи оцінювання принципам накопичувальної системи ЕКТС (5.1). Спостерігається одноманітність форм підсумкового контролю та недостатня сфокусованість екзаменаційних завдань на перевірку компетентностей, а не лише теоретичних знань (5.1). Також відсутні деталізовані критерії оцінювання для кваліфікаційної роботи, що знижує прозорість атестації (5.1, 5.2). Отже, аналіз ВСО, наданих документів та результати роботи з фокус-групами показали достатній рівень відповідності за критерієм 5 та відповідає рівню В із недоліками, що можуть бути усунені.

Недоліки

1. Практика анулювання балів, набраних здобувачем під час поточного контролю у випадку перескладання заліку/складання іспиту, закріплена у "Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань ЗО", прямо суперечить принципам накопичувальної системи та нівелює значущість систематичної роботи здобувача. 2. Спостерігається одноманітність форм підсумкового контролю (переважно екзаменів), що не дозволяє повною мірою оцінити досягнення фахових навичок. Аналіз екзаменаційних білетів виявив їхню переважно теоретичну спрямованість та відсутність завдань компетентісного характеру (кейсів, практичних ситуацій), що є критично важливим для магістерського рівня. 3. У силабусі кваліфікаційної роботи відсутня деталізована таблиця критеріїв оцінювання із чітким розподілом 100 балів між різними складовими (зміст, наукова новизна, якість доповіді, відповіді на запитання тощо), що робить процедуру оцінювання менш прозорою та об'єктивною для здобувачів.

Рекомендації

1. Групі забезпечення ОПП СО.ІО ініціювати перед відповідними органами Університету внесення змін до "Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів" з метою врегулювання практики анулювання балів поточного/модульного контролю при ліквідації академічної заборгованості чи складанні іспиту до 30.06.2025 року. 2. Гаранту ОПП СО.ІО спільно з НПП провести аналіз форм підсумкового контролю до ОК та змісту екзаменаційних завдань. Підібрати оптимальні форми контролю для кожної ОК та оновити екзаменаційні білети, включивши до них не менше 30% завдань компетентісного характеру (вирішення кейсів, аналіз практичних ситуацій) до 31.08.2026 року. 3. Гаранту ОПП СО.ІО розробити та імплементувати в силабус ОК14 "Кваліфікаційна робота" деталізовану таблицю критеріїв оцінювання із чітким розподілом 100 балів між усіма складовими роботи та її захисту до 1 грудня 2025 року.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Кадрове забезпечення ОПП СО.ІО в Університеті відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Аналіз кадрового потенціалу, представленого у ВСО, підтверджує, що викладачі, залучені до реалізації ОПП СО.ІО, мають відповідну кваліф., наук. ступені, вчені звання та/або профес. досвід, що дозволяє їм на високому фаховому рівні забезпечувати викладання закріплених за ними ОК. До реалізації ОП залучено 11 штатних та сумісних науково-педагогічних працівників (НПП), з яких 4 є докторами педагогічних наук та 4 - кандидатами педагогічних наук, а також 3 професіонали-практики. Переважна більшість НПП, що забезпечують викладання профільних ОК2-5, ОК7-14, мають базову освіту та/або наукові ступені за спеціальністю 13.00.03 - Корекційна педагогіка, що повністю відповідає змісту дисциплін. Зокрема, викладачі І. Сидорук, І. Кузава, І. Брушневська, В. Коваленко, Ю. Рібцун та інші мають відповідну фахову підготовку та науковий доробок. Окрім цього, значна частина викладачів має тривалий досвід практичної роботи за фахом, що є вагомим чинником для підготовки магістрів. Наприклад, І. Кузава має 9 років практичного досвіду в допоміжній школі-інтернаті, І. Брушневська - з 1996 року донині працює вчителем-логопедом, Л. Луканьова має понад 30 років досвіду роботи вчителем-дефектологом та вихователем-методистом у НРЦ. Щодо освітніх компонентів, що формують загальні компетентності, то їх викладають фахівці відповідних галузей з інших кафедр Університету. Наприклад, ОК1 забезпечує доктор пед. наук, професор Л. Гусак, однак у нього відсутні статті або тези, які були б безпосередньо дотичні до предметної галузі спеціальності А6 "Спеціальна освіта", адже загальні ОК мають викладатися з урахуванням майбутнього фаху здобувачів, з наведенням прикладів та обговоренням проблем, релевантних саме для сфери спеціальної та інклюзивної освіти, що також підтверджено змістом силабуса. ОК6 викладає доцент кафедри фізіології людини і тварин Т. Качинська, у якої наявні праці з фахового напрямку логопеда. Усі НПП, залучені до реалізації ОП, відповідають вимогам пункту 38 Ліцензійних умов, що підтверджено у ВСО, а також пройшли підвищення кваліфікації та мають достатню кількість публікацій, сфера дослідження яких відповідає змісту освітніх компонентів, які вони викладають.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Процедури конкурсного відбору НПП в Університеті є прозорими, недискримінаційними та послідовно застосовуються. Вони розроблені відповідно до вимог Закону України "Про вищу освіту" та регламентуються низкою внутрішніх нормативних документів, зокрема "Положенням про проведення конкурсного відбору..." (<https://surl.cc/ytafgz>), "Положенням про порядок та основні кваліфікаційні вимоги..." (<https://surl.li/jwnjnz>) та "Положенням про конкурсну комісію..." (<https://surl.li/rpegax>). Конкурсний добір відбувається на засадах відкритості та гласності. Університет забезпечує оприлюднення на офіційному сайті у вкладці "Вакансії" (<https://ed.vnu.edu.ua/>) повної інформації про оголошення конкурсу, кваліфікаційні вимоги до кандидатів, а також перелік та строки подання документів. Визначені процедури дають можливість забезпечити потрібний рівень професіоналізму викладачів. Кандидатури претендентів проходять багатоступінне обговорення: на засіданні кафедри, вченій раді факультету та засіданні конкурсної комісії. При ухваленні рішення враховується широкий спектр критеріїв: освітня кваліфікація, науковий ступінь та вчене звання, досвід роботи, науково-методичний рівень, відповідність вимогам п. 38 Ліцензійних умов, а також результати рейтингового оцінювання (<https://surl.li/yvtbpb>) та опитувань здобувачів. Це свідчить про те, що Університет послідовно дотримується визначених процедур для

забезпечення якісного кадрового складу освітньої програми. Усі вищезазначені факти та процедури знайшли своє підтвердження під час онлайн-зустрічей із менеджментом Університету, адміністративним персоналом та науково-педагогічними працівниками.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

ЗВО сприяє та систематично залучає роботодавців, їхні організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу, що підтверджується нормативними документами ЗВО та різноманітними формами співпраці. На освітній програмі відбувається систематичне залучення стейкхолдерів до освітнього процесу у різних форматах. Професіонали-практики (Н. Мрочко, І. Король, О. Марковець) залучені до проведення практичних та лабораторних занять з фахових дисциплін (ОК2, ОК7, ОК8, ОК9, ОК11). Регулярно проводяться гостьові лекції за участі провідних фахівців (З. Ковтун, О. Макар, О. Савула та ін.), організовуються майстер-класи, семінари та навчальні візити до профільних установ. Співпраця з роботодавцями реалізується у різних форматах, зокрема через їх залучення до розвитку, оновлення та оцінювання якості освітньої програми: вони входять до складу робочої групи з її перегляду (Н. Мрочко), здійснюють рецензування ОП та кваліфікаційних робіт. Також є ключовими партнерами у практичній підготовці здобувачів, надаючи бази практик та здійснюючи керівництво (<https://surl.li/fstaio>). Важливим аспектом співпраці є можливість здобуття освіти за дуальною формою. ЗВО забезпечує збирання та аналіз зворотного зв'язку від представників роботодавців щодо ефективності співпраці, що підтверджується проведеними опитуваннями (<https://surl.li/guaqql>, <https://surl.li/asbnwd>). Хоча і було проаналізовано участь лише 2 роботодавців, але на зустрічі з стейкхолдерами члени ЕГ переконалися в активній участі фахівців в освітньому процесі ОПП. Окрім того, у наданих матеріалах відсутня інформація про конкретні форми їхньої участі у наданні актуальних тем для кваліфікаційних робіт або у спільному виконанні науково-дослідних проєктів зі здобувачами та НПП.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Волинський національний університет імені Лесі Українки сприяє підвищенню професійного рівня викладачів, що регулюється "Стратегією розвитку ЗВО" (<https://salo.li/BEF3205>), "Положенням про підвищення кваліфікації" (<https://surl.li/gdsxyq>) та "Положенням про рейтингове оцінювання" (<https://surl.li/yvtbpb>). НПП мають можливість проходити підвищення кваліфікації та стажування у вітчизняних та закордонних закладах. Створено умови для розвитку цифрових компетентностей через діяльність Центру методичної та клінічної роботи та Центру інформаційно-комунікаційних технологій (<https://surl.li/boaveo>), а також забезпечено доступ до електронних ресурсів бібліотеки та наукометричних баз Scopus і Web of Science. Професійний розвиток НПП також здійснюється шляхом участі в наукових конференціях, семінарах, вебінарах та стажуваннях. Викладачі можуть самостійно обирати форми, види та напрями підвищення кваліфікації, що свідчить про гнучкість системи та дотримання принципів академічної свободи. Усі НПП, залучені до реалізації ОП, пройшли підвищення кваліфікації, зокрема міжнародні стажування (І. Брушневська, Т. Мартинюк, З. Мацюк) та стажування в провідних українських університетах (З. Мацюк, І. Сидорук). Задля морального та матеріального заохочення НПП в Університеті існує система преміювань, що регулюється "Колективним договором" та "Положенням про рейтингове оцінювання". Система заохочення включає подяки, преміювання, нагородження грамотами (І. Брушневська) та нагрудними знаками. НПП отримують доплати за наукові ступені та вчені звання, а також за знання та використання іноземних мов. Ключовим інструментом стимулювання є щорічне рейтингове оцінювання, за результатами якого преміюються найкращі викладачі. Так, за результатами 2024 року було премійовано 5 НПП кафедри (І. Кузава, І. Брушневська, З. Мацюк, І. Сидорук, Т. Мартинюк), що підтверджує дієвість системи матеріального заохочення. Під час онлайн-зустрічей головний бухгалтер Стрілка Л. підтвердила преміювання НПП за наукові досягнення (ступінь доктора наук, публікації у Scopus) та результати рейтингового оцінювання. Голова профспілкової організації Марченко Т. також підтвердила факти надання матеріальної допомоги викладачам кафедри.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Якісний склад НПП дозволяє достатньою мірою забезпечити підготовку здобувачів на ОП, що акредитується. Важливо зазначити, що всі викладачі мають достатній рівень кваліфікації та значний практичний досвід НПП, що забезпечують викладання профільних дисциплін (6.1); наявність прозорих, недискримінаційних та послідовно застосовуваних процедур конкурсного відбору викладачів (6.2); систематичне залучення роботодавців та професіоналів-практиків до викладацької діяльності, рецензування ОП та практичної підготовки здобувачів (6.3); функціонування комплексної, нормативно врегульованої системи професійного розвитку та матеріального заохочення НПП (6.4). Водночас виявлено певні аспекти, що потребують покращення. Зокрема, викладач загальної дисципліни ОК1 не має наукового доробку, дотичного до сфери спеціальної та інклюзивної освіти, що обмежує інтеграцію курсу з майбутнім фахом здобувачів (6.1). Залучення роботодавців є активним у навчальному процесі, однак їхня участь у науково-дослідній роботі та формуванні тематики кваліфікаційних робіт не простежується (6.3).

Отже, аналіз ВСО, інформаційних матеріалів та результати роботи з фокус-групами показали достатній рівень відповідності за критерієм 6 та відповідає рівню В із недоліками, що можуть бути усунені. Проте, для посилення практичної спрямованості програми варто поглибити інтеграцію загальних дисциплін з профілем ОП та розширити форми співпраці з роботодавцями у науковій сфері.

Недоліки

1. Викладач, що забезпечує ОК1 "Філософія вищої освіти та академічна доброчесність", не має наукових публікацій, дотичних до предметної галузі спеціальності 016 "Спеціальна освіта". Це обмежує можливість викладання загальної дисципліни крізь призму проблем та специфіки майбутньої професійної діяльності здобувачів. 2. У внутрішній системі забезпечення якості наразі не прослідковуються участь роботодавців при формуванні актуальної тематики кваліфікаційних робіт.

Рекомендації

1. Гаранту ОПП СО.ІО спільно з викладачем, відповідальним за ОК1, забезпечити інтеграцію змісту дисципліни з урахуванням специфіки спеціальності 016 "Спеціальна освіта" та підготувати щонайменше одну публікацію (тези, статтю) на перетині загальної педагогіки та проблем спеціальної/інклюзивної освіти до 01 вересня 2026 року. 2. Гаранту ОПП СО.ІО розробити та впровадити механізм залучення роботодавців до процесу формування тематики кваліфікаційних робіт, а також ініціювати проведення спільного круглого столу для визначення напрямів науково-дослідної співпраці до 01 вересня 2026 року.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Під час аналізу відомостей самооцінювання та у ході онлайн-зустрічей встановлено, що фінансові та матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення дозволяють досягти визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. У ЗВО належним чином облаштовані навчальні аудиторії, в тому числі з сучасною мультимедійною апаратурою, комп'ютерні класи, зони Wi-Fi з вільним доступом до мережі «Інтернет», спортивні зали, актові зали, коворкінг-центр, інклюзивний хаб, музеї, оздоровчий табір з базами практики «Гарт», наукова бібліотека, що містить збірки наукових періодичних видань, навчальні посібники, електронний репозитарій. Під час огляду матеріально-технічної бази, аналізу силабусів ОК членами ЕГ було констатовано про наявність необхідного програмного забезпечення для набуття визначених компетентностей та ПРН ОПП. У бібліотеці наявний широкий загальний літературний фонд, проте є необхідність в оновленні фахової літератури за спеціалізацією А6.01 «Логопедія». На факультеті запроваджено позитивну практику облаштування фахових аудиторій із сучасним обладнанням. Зокрема, функціонують аудиторії-локації «Мовограй» і «Розумаха», де проводяться практичні та лабораторні заняття. Студенти мають можливість проживати в гуртожитках. У навчальних корпусах та гуртожитках облаштовані укріплення.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Експертна група встановила, що викладачі та здобувачі вищої освіти забезпечені безоплатним доступом до необхідної інфраструктури, програмного забезпечення та інформаційних ресурсів для навчальної, наукової й викладацької діяльності, зокрема до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Wiki-порталу, хмарних сервісів Microsoft, корпорат. електрон.пошти, програми StrikePlagiarism, безкошт. Wi-Fi, ресурсів Google Meet, Zoom, Moodle. ВНУ імені Лесі Українки має підписаний договір з ТОВ «Плагіат» (№ 50-17В від 23 лютого 2024 р., <https://surl.li/fuxqxi>) про надання товариством послуг з перевірки текстових документів на предмет схожості з іншими текстами, що містяться в базі даних. На сайті бібліотеки представлено інституційний репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://evnuir.vnu.edu.ua/>) та електронний каталог

(<http://catalog.library.vnu.edu.ua/>). Користувачам доступні зручні послуги, зокрема тематичний підбір літератури для навчальних і наукових робіт, редагування бібліографічних списків (<https://library.vnu.edu.ua/services/online-services/reference/>), попереднє замовлення книг (<https://library.vnu.edu.ua/services/online-services/pre-order-books/>), віртуальна бібліографічна довідка (<https://library.vnu.edu.ua/services/online-services/virtual-dov/>) та отримання класифікаційних індексів УДК / JEL (<https://library.vnu.edu.ua/services/online-services/udc-jel/>). Бібліотека також надає послуги міжбібліотечного абонементу (МБА), що дозволяє користуватися фондами інших бібліотек України. Студенти та науково-педагогічні працівники мають доступ до фахових періодичних видань зі спеціальної освіти — «Дефектолог», «Особлива дитина», «Дитина з ООП» та інших. Водночас під час аналізу додаткових документів було з'ясовано, що через військову агресію передплата на ці видання тимчасово не здійснюється.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Освітнє середовище університету забезпечує можливість безкоштовного задоволення потреб і розвитку інтересів здобувачів освіти за різними напрямками. Зокрема, у сфері наукового потенціалу здобувачі освіти беруть участь у наукових товариствах (<https://vnu.edu.ua/uk/diynalnist-ntais>), науково-дослідній лабораторії і науково-проблемних групах (<https://surl.li/gzznpx>). Для спортивно-оздоровчої діяльності діють спортивний комплекс, відкриті спортивні майданчики та різноманітні спортивні секції. У напрямі дозвілля функціонують коворкінг факультету, Центр культури і дозвілля та навчально-оздоровча база «Гарт». Психологічну підтримку здобувачам освіти надає практичний психолог відділу молодіжної політики та соціальної роботи (<https://surl.li/vcgxzg>). Для особистісного й професійного розвитку діє Інклюзивний хаб і Центр ментального здоров'я (<https://surl.li/xurbau>). Крім того, в університеті функціонує відділ молодіжної політики та соціальної роботи, працює практичний психолог, а також створено «Скриньку довіри» (скринька довіри, <https://surl.cc/gfpjbn>) для анонімних звернень здобувачів освіти. Під час онлайн-зустрічей було підтверджено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою. Під час огляду матеріально-технічної бази, члени ЕГ переконалися, що навчальні корпуси та інфраструктура університету відповідають вимогам протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічним нормам. Приміщення обладнано пандусами, тактильними вказівниками зі шрифтом Брайля, укрітнями, а також розміщено схеми евакуації. Здобувачі освіти також засвідчили, що на початку навчального року та перед проходженням практики проходять інструктажі з охорони праці, про що робляться відповідні записи в журналі обліку.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

Усю необхідну інформацію щодо організації освітнього процесу здобувачі освіти можуть знайти на сайті університету чи факультету. На офіційному вебсайті закладу вищої освіти розміщено інформацію про факультети, кафедри, освітньо-професійну програму, навчальні плани та освітні компоненти. Оперативне інформування здобувачів освіти забезпечують розділи «Студенту», «Навчання» та інші (<https://vnu.edu.ua/uk/general-information/kudy-zvernutyysya-studentu-yakshcho>). Здобувачі освіти можуть отримати інформацію з загальних питань організації навчання у деканаті та на кафедрі, а оперативне інформування здійснюється через Viber, Telegram та інші канали. Консультативна та соціальна підтримка здобувачів освіти здійснюється через відділ молодіжної політики та соціальної роботи (<https://vnu.edu.ua/uk/units/viddil-molodizhnoyi-polityky-ta-sotsialnoyi-roboty>), органи студентського самоврядування (<https://vnu.edu.ua/uk/general-information/studentske-samovryaduvannya>), юридичний відділ та студентський профком (<https://vnu.edu.ua/uk/units/yurydychnyy-viddil>). В університеті передбачено надання соціальних стипендій, а у разі потреби матеріальної допомоги студенти можуть звертатися до профкому. Для підтримки психологічного здоров'я функціонує Центр ментального здоров'я (<https://surl.li/xurbau>), діє практичний психолог, є Скринька довіри (скринька довіри, <https://surl.cc/gfpjbn>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Під час дистанційного візиту експертною групою було встановлено, що за освітньою програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки наразі не навчаються особи з особливими освітніми потребами, проте для їх навчання створено відповідні умови. Входи до навчальних корпусів обладнані пандусами та тактильними табличками зі шрифтом Брайля, перша та остання сходинки виділені контрастною лінією. На першому поверсі корпусу Н розташований Інклюзивний хаб, а також є санітарні приміщення для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (<https://inhub.lutsk.ua/>).

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Заходи з запобігання корупційним проявам у Волинському національному університеті імені Лесі Українки здійснюються відповідно до Наказу про запобігання корупційним правопорушенням в університеті (<https://cutt.ly/Bwa4oDrO>). У закладі введено посаду уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції, яка щорічно проводить лекції для студентів на тему протидії корупції. На офіційному сайті університету функціонує сторінка «Повідомити про корупцію» (https://ln.run/MPU_f), де розміщено всю необхідну інформацію для звернення у разі виявлення корупційних випадків. У Волинському національному університеті імені Лесі Українки наявні нормативні документи, які регламентують порядок вирішення конфліктних ситуацій: Статут (<https://salo.li/f66B7a4>); Положення Про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (<https://salo.li/aa9Afff>), Про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції (<https://salo.li/54a8566>), Кодекс академічної доброчесності (<https://salo.li/c4o7842>), Антикорупційна програма (<https://salo.li/f4487D2>). Відповідно до зазначених нормативних документів, вирішення конфліктних ситуацій передбачає: подання письмового або усного звернення до декана чи ректора, через органи студентського самоврядування або «Скриньку довіри» (анонімно: <https://surl.li/zalrgf>) та у холі корпусу); створення відповідної комісії, склад якої визначається типом скарги; розгляд скарги та усунення причин конфлікту. Під час онлайн-зустрічі встановлено, що конфліктних ситуацій у студентів не виникало. Також варто зазначити, що у закладі вищої освіти функціонує лабораторія медіації та відновного правосуддя (<https://www.law.vnu.edu.ua/laboratoriya-mediacia>), одним із головних напрямів діяльності якої є врегулювання конфліктів між учасниками освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОП відповідає критерію 7. Наявні у ЗВО фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення дають змогу досягати визначених цілей і програмних результатів навчання (п.7.1). Викладачі та здобувачі вищої освіти забезпечені безоплатним доступом до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів для навчальної, наукової й викладацької діяльності, наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Wiki-порталу, хмарних сервісів Microsoft, корпорат. електрон.пошти, програми StrikePlagiarism, безкошт. Wi-Fi, ресурсів Google Meet, Zoom, Moodle. Водночас потребує оновлення фахова література безпосередньо за спеціалізацією А6.01 «Логопедія» (п.7.2). Освітнє середовище університету забезпечує можливість безкоштовного задоволення потреб і розвитку інтересів здобувачів освіти за різними напрямками: обладнано фахові аудиторії, створено безпечне освітнє середовище для життя і навчання студентства (п.7.3). Позитивно оцінено надання здобувачам освіти кваліфікованої освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної, соціальної підтримки та активну діяльність психологічної служби з метою підтримки ментального здоров'я учасників освітнього процесу (п.7.4). Для здобувачів освіти з ООП створено достатні умови для реалізації права на освіту, діє Інклюзивний хаб (п.7.5). Впроваджено унормовані антикорупційні політики та процедури реагування на випадки цькування, дискримінації й інших порушень, які є відкритими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Також у закладі вищої освіти розроблено антикорупційні політики та процедури реагування на випадки цькування, дискримінації й інших порушень, що є відкритими та доступними для всіх учасників освітнього процесу (п.7.6).

Недоліки

Наявна потреба в оновленні фахової літератури безпосередньо за спеціалізацією А6.01 «Логопедія», оскільки наявні видання здебільшого відповідають спеціальності загалом, але не повною мірою охоплюють специфіку обраної спеціалізації ОП.

Рекомендації

До початку 2025-2026 навчального року забезпечити оновлення бібліотечного фонду фаховою літературою, що відповідає специфіці спеціалізації А6.01 «Логопедія».

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процес розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного оновлення освітньої програми у ВНУ імені Лесі Українки регламентується Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття ОП (<https://salo.li/78a438a>); Положенням про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях (<https://salo.li/DCC6c6B>); Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості ВО (<https://salo.li/6C27D37>); Положенням про науково-методичну раду (<https://salo.li/849806a>); Положенням про кафедру (<https://salo.li/640d6e9>), Положенням про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання ЗО (<https://salo.li/Fo7ffoC>), Порядком формування ОП та НП (<https://surl.li/qckndi>). Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені у вказаних документах процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. ОП було розроблено та затверджено у 2024 році (протокол Вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки № 7 від 31.05.2024 р.), оновлено у 2025 році (протокол Вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки № 6 від 27.05.2025 р.). У ході аналізу ВСО, зустрічей з фокус-групами ЕГ встановлено, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відбувалися з залученням всіх заінтересованих сторін. Це підтверджується залученням представників стейкхолдерів до складу робочої групи з розроблення ОП (<https://surl.lu/dgoxlj>, <https://surl.lt/jikgrt>, <https://surl.lt/elgtkf>), наданням рецензій на ОП (<https://surl.li/ijfprg>), регулярним анкетуванням здобувачів (<https://surl.lu/xekycq>), роботодавців (<https://surl.li/yppitc>), НПП (<https://surl.lt/bjjuhv>), обговоренням оновлень ОП на засіданнях кафедри (<https://surl.lu/mwkuuk>, <https://surl.lu/efdgky>), семінарів, круглих столів, консультативних зустрічей (<https://surl.li/cnfpno>, <https://surl.lt/fqwlfs>, <https://surl.li/awueid>, <https://surl.lt/bxeqwm>, <https://surl.li/nytahz>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості шляхом участі в опитуваннях (<https://salo.li/855754E>, <https://salo.li/fdbf79d>, <https://salo.li/85e43Ee>, <https://salo.li/ad8cdE8>, <https://salo.li/AB93b15>), внесення пропозицій під час громадського обговорення ОП, НП (<https://salo.li/3109b9d>, <https://salo.li/8FC2589>), включення представників здобувачів освіти до робочої групи (А. Курилко), до складу вчених рад університету і факультету, НТАіС, органів студентського самоврядування. Про врахування пропозицій здобувачів свідчить введення під час останнього перегляду ВОК Логопедичний масаж. Крім того, під час зустрічі з здобувачами ОП студенти зазначили, що мають змогу надавати зворотній зв'язок викладачам під час занять, що в подальшому забезпечує оновлення силабусів ОК.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У процесі акредитаційної експертизи було підтверджено залучення роботодавців до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Під час онлайн-зустрічей і аналізу ВСО встановлено участь роботодавців у громадському обговоренні ОП (<https://salo.li/3109b9d>, <https://salo.li/3de9E1d>), її рецензуванні; наданні пропозицій під час розроблення силабусів освітніх компонентів, програм практик і підготовці відгуків про діяльність здобувачів вищої освіти під час проходження практики (<https://salo.li/174a43F>, <https://salo.li/4739bA4>); здійсненні наставництва у процесі практичного навчання на робочому місці в межах дуальної форми здобуття освіти відповідно до укладених договорів (<https://surl.li/saairu>, <https://surl.lu/vtfkkg>); участі в засіданнях кафедри, діяльності робочої групи (Н. Мрочко, директорка ІРЦ Ківерцівської міської ради), проведенні круглих столів, науково-методичних семінарів (<https://salo.li/4355DE5>, <https://salo.li/47401ec>, <https://salo.li/fc54F51>, <https://salo.li/1A2ECbf>, <https://salo.li/7b807E1>). Відповідно до зведеної таблиці пропозицій та рекомендацій за результатами реалізації та перегляду ОП СО.ІО 2024 за пропозиціями роботодавців внесено такі зміни: уточнено термінологію, пов'язану з організацією логопедичного процесу, а також переглянуто структуру практичної підготовки здобувачів із метою посилення їхньої готовності до здійснення логопедичного супроводу (педагогічний колектив КЗ «Луцький ЗДО №28 компенсуючого типу (спеціальний)» Луцької міської ради); уточнено назву ОК «Виробнича практика» шляхом відображення у ній діяльності фахівців інклюзивно-ресурсного центру (учителів-логопедів, консультантів) (фахівці КУ «ІРЦ» Ківерцівської міської ради). Водночас, спостерігається залучення незначної кількості роботодавців (2 особи) до проходження анкетувань (<https://surl.li/vfodqg>).

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

Перший випуск за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» планується на 2025 рік, однак на кафедрі налагоджено систему збору інформації про випускників спеціальності 016 Спеціальна освіта інших освітніх програм. Комунікація з ними підтримується через Facebook-спільноту кафедри

(<https://ln.run/LpNUv>). Для моніторингу професійної діяльності випускників та формування інформаційної бази створено онлайн-анкету (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe8vwyophyPhTSeMDJ_pQvH1mGc96CoqumwO5N9wYvQx_1Chw/viewform), розміщену на сайті університету. У ЗВО також діє Асоціація випускників університету (<https://salo.li/76of063>), яка організовує зустрічі випускників, надає практичні рекомендації щодо пошуку роботи та працевлаштування. Відділ профорієнтації (<https://salo.li/39776fe>) забезпечує підтримку випускників шляхом очних та онлайн-консультацій, навчально-тренінгової роботи зі студентами випускних курсів, допомоги у складанні резюме, супровідних і мотиваційних листів, а також надання інформації про постійні та тимчасові вакансії для працевлаштування.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Згідно з Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://salo.li/6C27D37>) ця система організована на п'яти рівнях. Перший рівень охоплює здобувачів освіти, які беруть участь у соціологічних опитуваннях, зокрема загальноуніверситетському онлайн-опитуванні «Освіта очима студентів» (<https://salo.li/AB93b15>). Другий рівень включає гарантів освітніх програм, науково-педагогічний персонал і завідувачів кафедр, які здійснюють ініціювання, розробку та реалізацію освітніх програм, дотримуються встановлених нормативів щодо якості освітньої діяльності, проводять моніторинг і щорічний перегляд програм. Третій рівень становлять факультети та інститути, четвертий – структурні підрозділи університету, відповідальні за виконання процедур і заходів із забезпечення якості освіти, а п'ятий рівень охоплює Наглядову раду, Ректорат та Вчену раду університету. Крім того, важливою складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти є Школа гарантів (<https://vnu.edu.ua/uk/news/trivae-robota-universitetskoi-shkoli-garantiv>). Про реагування на результати моніторингу ОП та в цілому дієвість системи внутрішнього забезпечення якості освіти свідчать врахування пропозицій стейкхолдерів, що відображено в протоколах засідань кафедри і зведених таблиці пропозицій (<https://surl.li/oqrbpp>), оновлення переліку БОК (<https://salo.li/eA9f604>). Попри це, системою забезпечення якості ЗВО не виявлено дублювання змісту ОК 13.1 Виробнича практика на посаді вчителя-логопеда в закладах дошкільної освіти з ідентичною програмою на першому рівні БО; недостатнє оновлення змісту освітніх компонентів, що проявляється у використанні застарілої літератури та термінології.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОП є первинною, проте ЗВО було враховано певні рекомендації, висловлені під час акредитації інших ОП спеціальності 016 Спеціальна освіта. Зокрема, запроваджено зовнішню академічну мобільність (відповідно до договору про співпрацю між ВНУ імені Лесі Українки та Фондацією «Porta Vitae» (Республіка Польща) №87У від 16.07.2024 р. здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня А. Семенюк за ОП СО.ІО (016.01 Логопедія) проходила переддипломну практику в м. Пйотркув Трибунальський), висвітлено результати анкетування роботодавців у відкритому доступі на заявленій вебсторінці факультету (<https://surl.li/ezesjb>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Проведені інтерв'ю зі здобувачами, випускниками, роботодавцями, НПП та керівництвом ЗВО, а також надані та опрацьовані документи свідчать, що у ВНУ імені Л. Українки постійно формується культура якості. Експертна група підтвердила залучення учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП, включно з її розробкою, погодженням, затвердженням, оновленням та реалізацією. До покращення якості ОП також залучаються представники академічної спільноти інших ЗВО (<https://surl.li/oqrbpp>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ констатує загальну відповідність ОП Критерію 8. У ВНУ чітко визначені та послідовно дотримуються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми (п.8.1). Перегляд освітньої програми здійснюється із залученням усіх зацікавлених сторін - здобувачів освіти, роботодавців, науково-педагогічних працівників та інших стейкхолдерів (п.8.2, 8.3). Водночас, спостерігається залучення незначної кількості роботодавців (2 особи) до проходження анкетувань (п.8.3). Попри відсутність випускників за ОП, на кафедрі налагоджено систему збору інформації про випускників спеціальності 016 Спеціальна освіта (п.8.4). У цілому, система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує реагування на результати моніторингу ОП, до

уваги беруться результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, у ВНУ формується культура якості освіти, (п.8.5, 8.6, 8.7), що відповідає рівню В за критерієм 8.

Недоліки

1. Фрагментарна участь роботодавців у процедурах оцінювання якості освітньої діяльності, що знижує репрезентативність отриманих результатів.

Рекомендації

1. Під час організації анкетувань роботодавців доцільно забезпечити проведення гарантом освітньої програми роз'яснювальної роботи зі стейкхолдерами щодо значущості участі в опитуваннях та необхідності висловлення власної позиції, що сприятиме підвищенню рівня зворотного зв'язку та якості аналітики результатів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Експертна група дійшла висновку, що у закладі вищої освіти існують чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Це забезпечується низкою нормативних документів: Статут (<https://salo.li/f66B7a4>), Колективний договір (<https://salo.li/83cCB5e>), Правила внутрішнього розпорядку (<https://salo.li/aA05209>), Кодекс академічної доброчесності (<https://salo.li/c407842>), Положення про організацію освітнього процесу (<https://salo.li/DCC6c6B>), Положення про поточне та підсумкове оцінювання (<https://salo.li/925F137>), Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (<https://salo.li/37953c8>), Положення про проведення практики здобувачів освіти (<https://salo.li/B148cc3>), Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти (<https://salo.li/F07ffoC>), Положення про індивідуальний навчальний план студента (<https://salo.li/15FD07C>), Положення про реалізацію права на академічну мобільність (<https://salo.li/d518670>) Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій (<https://salo.li/FB39741>). Усі вони доступні для всіх зацікавлених осіб на офіційному веб-сайті університету в окремому розділі (<https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт ОП 2025 року був завчасно розміщений на офіційному сайті університету в розділі "Громадське обговорення" <https://vnu.edu.ua/uk/general-information/hromadske-obhovorennya> На цій же вебсторінці доступна анкета для подання пропозицій та зауважень до ОП від стейкхолдерів: https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx?id=UyHPee_cNk6rjlllCyNmqqbwTECCou1GrZ2BuaU_PjxUQopUNoJBN1lORTFKNo5EWUtUNEMxTzg1UC4u&route=shorturl

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На вебсайті ВНУ імені Лесі Українки своєчасно оприлюднюється точна та достовірна інформацію про освітню програму, навчальні плани, освітні компоненти: <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/spetsialna-osvita-inklyuzyvna>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Аналіз наданих матеріалів та результати інтерв'ювання підтвердили достатній рівень забезпечення прозорості та відкритості освітнього процесу у ВНУ. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу чітко врегульовані та закріплені у низці нормативних документів (статут, колективний договір, положення та правила), які є у вільному доступі на офіційному сайті університету. Це забезпечує зрозумілість процедур, правову визначеність та рівність можливостей для здобувачів і НПП (п. 9.1). Підтверджено дотримання принципів відкритості при розробленні ОП: проект освітньої програми був завчасно оприлюднений у розділі «Громадське обговорення», де створено умови для збору пропозицій від стейкхолдерів. Це свідчить про дієвий механізм залучення зовнішніх та внутрішніх зацікавлених сторін до вдосконалення ОП (п.9.2). Засвідчено, що університет системно інформує здобувачів та громадськість про актуальні навчальні плани, структуру та зміст освітніх компонентів, забезпечуючи своєчасність і достовірність оприлюднених даних (п. 9.3). Таким чином, за всіма підкритеріями 9.1–9.3 констатовано відповідність вимогам до відкритості та прозорості освітньої діяльності, що підтверджує високий рівень інформаційної доступності учасників освітнього процесу до процесів удосконалення ОП, а отже, відповідає рівню В.

Недоліки

Не виявлено

Рекомендації

Доцільно й надалі забезпечувати відкритість і прозорість процедур, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, посилювати комунікацію зі стейкхолдерами та узагальнювати результати їх участі у громадському обговоренні освітніх програм задля підвищення якості управлінських рішень та довіри до університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

не застосовується

Недоліки

не застосовується

Рекомендації

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами експертного оцінювання експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проєктування освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами експертного оцінювання рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаток до звіту ЕГ_63373.xlsx	dvlZ2r5b2gjDkszhkft2mdHwXP7wab5uplS+WL8Nl2 0=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели експертне оцінювання у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції доброчесно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кордонець Вікторія Володимирівна

Члени експертної групи

Бабич Наталія Миколаївна

Зорочкіна Тетяна Сергіївна